

Bakıdakı "Rus Evi" yenidən açıla bilər?

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№16 (3355) 6 May / 2025-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

Rusiyadan Badamovla bağlı etiraf

Dubayda obyektlər, villalar, milyonluq yaxta...

Talıbovlar sərvətlərinə sərvət qatırlar; Məhərrəm Talibovun oğullarının dəbdəbəli həyatı...

GÜNÜN NƏBZİ

Araşdırma

Onlarla obyekti, yüzə yaxın villası...

Heydər Əliyevin posterini sökdürən Vüqar Sədibəyli bu qədər sərvəti hansı məmurun hesabına əldə edib?

3

Təhlil

Valuyevi "yerində oturandan" deputat

Yaxud rus səfirin "Rus Evi" və "Russia Today" xəbərdarlığı

9

Ölkə

Mübarizə gedir, bəs nəticə?

Yaxud "narkotik əməliyyatları" niyə görünülü keçirilmir?..

11

Şikayət

"İcra başçısı tapşırıq verdi, yerinə yetirmədilər"

Goranboy sakini Dövlət Məşğulluq Agentliyinin rayon rəhbərindən şikayətçidir

7

Sərbəst

"Məni qeyri-qanuni, əsassız ixtisar etdilər"

Haqsızlıqla üzləşən dəmiryolçudan rəsmi qurumlara müraciət

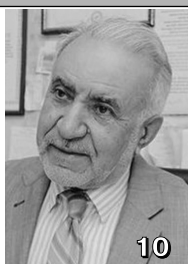
13

Sosial

Niyə "Bakı" yox, "Москва"?

Eyyub Hüseynov: "Bu, istehlakçıların cəlb edilməsi və aldadılmasıdır"

10

Layihə

"İqromaniya və narkotik asılılıqları eyni qrupa aid olunur"

İlkin Kazımlı: "İnternet asılılığı olan insanlar uğursuz xüsusiyyətlərini bu cür ört-basdır etmək istəyirlər"

12

Hədə-qorxu ilə 130 min dolları ələ keçirildi, şikayətinə baxılmır

Ağcabədi sakini Elnur Əhmədov kriminal qrupun üzvləri tərəfindən ölümlə təhdid olunduğunu iddia edir

Ağcabədi şəhəri, H.Əliyev prospekti, ev 54 ünvanında qeydiyyatda olan Əhmədov Elnur Mirəli oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına müraciət daxil olub. Redaksiyamıza gələn E.Əhmədov iddia edir ki, dələduzluq və hədə-qorxu yolu ilə külli miqdarda vəsaiti ələ keçirilsə də, aidiyyəti qurumlar şikayətinə baxmır. Onun müraciətini olduğu kimi dərc edirik...

2

Fakt

Şikayət

Savaşda ayağını itirən qazinin adı niyə mənzil siyahısına salınmır?

Ağdam sakini Qasım Paşazadə tərəfindən ölkə rəhbərliyinə müraciət

Ağdam rayonu, "Baharlı 2" qəsəbə sakini, 3-cü qrup Qarabağ qazisi Paşazadə Qasım Adil oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət daxil olub. Saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin işləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayevə və Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vəqif Həsənova müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik...

7

Fransa və Ermənistanın ortaq narkotik ticarəti

Beynəlxalq narkotik ticarəti yalnız cinayətkar şəbəkələrin deyil, eyni zamanda bəzi dövlət strukturlarının da dolayı və ya birbaşa şəkildə iştirak etdiyi qaranlıq bir sahədir. Bu baxımdan, son illərdə Fransa və Ermənistanın adı da müxtəlif hesabatlarda və media araşdırmalarında narahatedici məqamlarla hallanır.

Avropanın narkotik dəhlizində rol oynayan dövlət

Son illər Fransada narkotik maddələrin, xüsusilə də kokain və marixuananın dövriyyəsi ciddi şəkildə artıb. Konkret olaraq Marsel və digər liman şəhərləri İrandan, Şimali Afrikadan və Cənubi Afrikadan gələn narkotik maddələrin Avropaya giriş nöqtəsinə çevrilib.

Beynəlxalq media və Fransa polisinin hesabatları göstərir ki, bu ölkədə yalnız küçə satıcıları deyil, bəzi hallarda dövlət məmurları və liman strukturunda çalışan şəxslər də bu şəbəkələrin bir parçasına çevrilir. Təəssüf doğuran məqam isə odur ki, bu cinayət faktlarının çoxu cəzasız qalır və ya ictimaiyyətdən gizlədilir.

Qafqazdan Avropaya uzanan narkotik marşrutu...

Ermənistanın narkotik ticarətində tranzit ölkə kimi rolu da son illərdə beynəlxalq hesabatlarda az yer almır. İran və Əfqanıstan kimi narkotik istehsalçısı ölkələrdən gələn yüklərin Ermənistan üzərindən Gürcüstana, oradan da Qara dəniz yolu ilə Avropaya çıxarılması ehtimalları araşdırılıb. Ermənistanın zəif hüquqi strukturları və korrupsiyalasmış dövlət aparatları bu cür tranzit fəaliyyətləri üçün əlverişli şərait yaradır.

Fransa-Ermənistan əlaqəsi: şübhəli sakitlik

kələrinin Avropa daxilində daha da möhkəmlənməsi riski günbəgün artacaq.

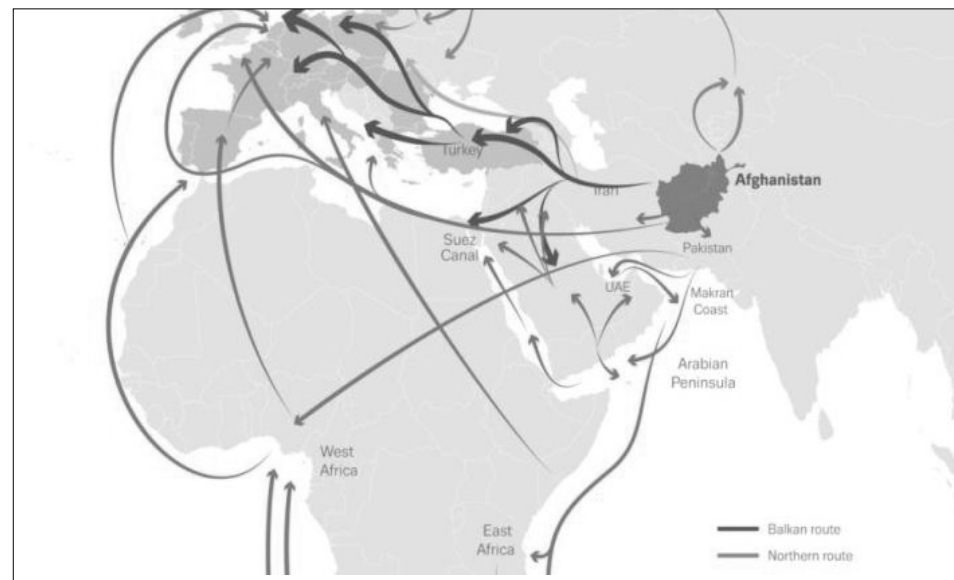
İkiüzlü siyasətin cəzası cəmiyyətin üzərinə düşür

Beynəlxalq ictimaiyyət, xüsusilə də Avropa dövlətləri, narkotik ticarəti ilə mübarizədə səmimi olmaq istəyirsə, Fransanın və Ermənistanın bu sahədəki fəaliyyəti və ya fəaliyyətsizliyi ciddi şəkildə araşdırılmalıdır. Əks halda, hüquq və ədalət çağırışları sadəcə siyasi şüarlardan ibarət qalacaq.

Mövzuya qayıdacağıq.

Emil MAQALOV

*Regional Sosial
Təşəbbüslərə Dəstək
İctimai Birliyinin sədri,
narkoekspert*

Əyləncə səhifəsi

Bloqerlərin yaxta gəzintisində biabırçılıq

Mayamədə 30-a yaxın influenserin yaxta gəzintisi biabırçılıqla bitib.

Milli.Az nypost-a istinadla xəbər verir ki, 4 milyon dollarlıq "Lamborghini Tecnomar" ilə gəzintiye çıxan bloqerlər qorxu dolu anlar yaşayıblar. Belə ki, yaxta su almağa başlayıb və lüks səfərləri puç olub.

Sahil Mühafizəsi və xeyirxah balıqçı hadisə yerinə gələrək 32 sərnisin və ekipajı xilas edib.

Hadisə Florida sahilindəki milyonçular məhəlləsi Star Island yaxınlığında baş verib. Yaxta batarkən qızlar arxada qalan lüksü tərk etmək yerinə, arxadan selfi və video çəkməklə məşğul olublar. Sosial mediada bir istifadəçi bu səhnəni belə şərh edib: "Heç vəclərinə deyil. Hər kəs batan yaxtada selfi çəkir."

Ronaldo sərxoş halda kameraya yaxalandı...

Əfsanəvi keçmiş futbolçu Ronaldo (Yekədiş) sərxoş vəziyyətdə kameraların obyektivinə düşüb.

Xarici KİV-lər xəbər verir ki, o, məkanların birindən çıxarkən görüntülənib.

Onun sahibi olduğu klub "Valyadolid"ın "Barselona"ya uduzduğu matç sonrası bu halı azarkeşləri hiddətləndirib. Klub tarixlərində ilk dəfə ardıcıl 8 oyunda məğlub olub. Bu nəticələrlə gələn il aşağı liqada - Segunda mübarizə aparacaq.

Komanda azarkeşləri Ronaldodan narazıdırlar və klubun satılmağını tələb edirlər.

Onlardan bəzilərinin fikirləri belə olub:

"Valyadolid"ımız ölmür, öldürülür və satışızsız keçən hər gün çuxur daha da dərinləşir".

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Mehdiyevlərin şirkəti maliyyə hesabatını açıqladı

2024-cü ildə 12 milyon
manat gəlir əldə ediblər...

Azərbaycanda nəşriyyat və mətbəə xidmətləri göstərən aparıcı şirkətlərdən birinin - "Şərq-Qərb" ASC-nin (VÖEN - 2000043631) 2024-cü ildə gəlirləri 11 milyon 713 min manat, xalis mənfəəti isə 844,7 min manat olub.

Bu barədə məlumat ASC-nin sonuncu maliyyə hesabatında yer alıb.

Məlumat üçün bildirik ki, "Şərq-Qərb" ASC-nin 2023-cü ildə xalis mənfəəti 648,4 min manat, 2022-ci ildə 1 milyon 393,6 min manat, 2021-ci ildə isə 1 milyon 153 manat olub.

Onu da qeyd edək ki, "Şərq-Qərb"-in 2024-cü il üçün açıqladığı hesabatda ASC-nin 2023-cü ildəki xalis mənfəəti 1 milyon 043,5 min manat göstərilir. Lakin ötən il 2023-cü il üçün açıqladığı hesabatda ASC-nin 2023-cü ildəki xalis mənfəətinin 648,4 min manat olduğu göstərilir. Ötən il hesabatda "Vergidən çıxılmayan xərclər" olaraq göstərilən 395 min manat, bu il açıqlanan hesabatda "Xalis mənfəət" bölməsinə əlavə olunub.

Məlumat üçün bildirik ki, "Şərq-Qərb" ASC 14 sentyabr 2001-ci ildə dövlət qeydiyyatına alınıb. Nizamnamə kapitalı 589 min 879 manat olan ASC Əhmədli qəsəbəsi, Aşıq Ələsgər küçəsi, ev 17 ünvanında yerləşir.

ASC ilə eyni ünvanda "Şərq-Qərb Mülk" MMC, "Şərq-Qərb Nəşriyyat Evi" MMC və "Global East West" MMC də yerləşir.

Qeyd edək ki, bu ünvanda vaxtı ilə 4 nömrəli Bakı Kitab Mətbəəsi fəaliyyət göstərmişdir. 2001-ci ildə özəlləşdirilərək "Şərq-Qərb" ASC-yə çevrilib.

"Şərq-Qərb" ASC-nin səhmlərinin 96%-inin Mehdiyev Teymur Ramiz oğluna məxsus olduğu qeyd olunub. Reyestr məlumatlarında Mehdiyev Teymur Ramiz oğlunun qeydiyyat ünvanı Bakı şəhəri İstiqlaliyyət küç., ev 9, m. 31 göstərilir ki, həmin ünvanda həm də Prezident Aparatının sabiq rəhbəri, AMEA-nın keçmiş prezidenti Ramiz Mehdiyev qeydiyyatdadır.

Qeyd edək ki, Ramiz Mehdiyevin yeganə oğlu general-mayor Teymur Mehdiyev hazırda Fövqəladə hallar nazirinin müavini.

"Şərq-Qərb" nəşriyyatı əsasən Elm və Təhsil Nazirliyinin kitab (dərslik) çapı ilə bağlı keçirdiyi tender müsabiqələrində qalib olur.

Onu da bildirik ki, bir neçə il əvvəl Hesablama Palatası Baş Prokurorluğa müraciət edib ki, 2019-cu ildə AMEA ilə "Şərq-Qərb" ASC arasında imzalanan 10,4 milyon manatlıq müqavilədə cinayət tərkibi olduğu üçün istintaq başlatsınlar. Hesablama Palatasının haqqında bəhs etdiyi müqavilə imzalanan zaman Ramiz Mehdiyev AMEA-nın prezidenti olub.

RƏŞAD

ELAN

Gəncə şəhərində qeydiyyatda olan İsayev Cavidan Rəfail oğluna verilmiş şəxsiyyət vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız hesab olunur.

Ağcabədi şəhəri, H.Əliyev prospekti, ev 54 ünvanında qeydiyyatda olan Əhmədov Elnur Mirəli oğlu tərəfindən "Hürriyyət"-in redaksiyasına müraciət daxil olub. Redaksiyamıza gələn E.Əhmədov iddia edir ki, dələduzluq və hədə-qorxu yolu ilə külli miqdarda vəsaiti ələ keçirilsə də, aidiyyəti qurumlar şikayətinə baxmır. Onun müraciətini olduğu kimi dərc edirik:

Hədə-qorxu ilə 130 min dolları ələ keçirildi, şikayətinə baxılmır

Ağcabədi sakini Elnur Əhmədov kriminal qrupun üzvləri tərəfindən ölümlə təhdid olunduğunu iddia edir

Mustafanın Erdoğanla montaj
olunmuş şəkli.

"Bildirirəm ki, bir qrup şəxs tərəfindən dələduzluq və hədə-qorxu ilə külli miqdarda - 130 000 ABŞ dolları (təxminən 221 min manat - red.) vəsaitim ələ keçirilmişdir. Bununla bağlı Nərimanov Rayon Polis İdarəsinə şikayət etmişəm. Mənim şikayətim əsasında cinayət işi başlanılsa da, müstəntiq ilkin tərəfindən qərəzli olaraq ədalətli araşdırma aparılmır. Belə ki, mənə qarşı cinayət əməlləri törətmiş Ceyhun, Xəmis, Rövşən, Haqverdi, Ramin və "Sədə-rək Yusif" kimi tanınan iş adamının qardaşı Ənvərin ilkin və İlham adlı oğlanları hələ də azadlıqda gəzir".

Elnur Əhmədov deyir ki,

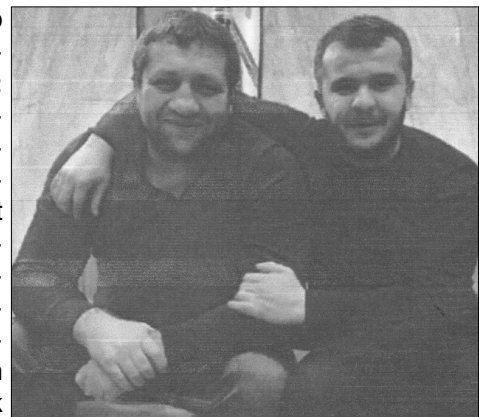
sözündən şəxslər barəsində Nərimanov RPİ-yə şikayət etdiyi üçün hazırda ölümlə təhdid olunur və həyatı təhlükə altındadır: "Onlar tərəfindən mənim həyat və sağlamlığıma hər an real təhlükə var. Hətta bu şəxslər evimə daxil olaraq, mənim maşınım da xəsarət yerləşib. Onlar

özlerini "kriminal aləmdə tanınmış şəxslər" kimi apararaq, məni ölümlə hədələyirlər".

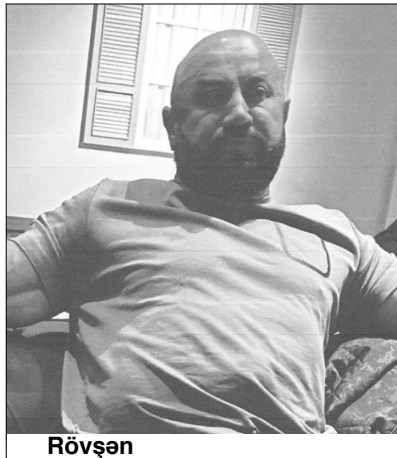
Şikayətinin sözlərinə görə, adlarını çəkdiyi şəxslər onu ölümlə hədələyərək, 130 min dollardan əlavə, 4 min manatını da əlindən alıblar: "Məni Gürcüstanda kriminal aləmdə "oğru il-qam" kimi tanınan şəxsin yanına aparıb, orada öldürəcəkləri ilə hədələyib, yəni 4000 manat pulumu alıblar. Həmin pulu Haqverdi və Raminin vəsi-təsi ilə Badamdar qəsəbə-sində alıblar".

E.Əhmədov bildirir ki, onu ölümlə təhdid edən şəxslərin cinayət əməllərini təsdiq edən faktları müstən-

tiqə təqdim etsə də, o, bütün bunları ört-basdır edir: "Bildirirəm ki, həmin şəxslərin cinayət əməllərini sübut edəcək kifayət qədər səs yazılarını diskdə müstəntiqə təqdim etmişəm. Lakin müstəntiq sanki həmin şəxslərə kömək etməklə məşğul-

"Oğru ilqam" və Haqverdi

Rövşən

dur".

Şikayətçi sonda onu da vurğulayır ki, o və vəkili qeyd olunan faktlarla bağlı dəfələrlə Daxili İşlər nazirinin və Baş prokurorun qəbulunda olsalar da, yenə də şikayətlərinə baxılmır: "Mən və vəkilim Rüstəmov Rəhil Litvin oğlu bir dəfə Azər-

baycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin, dörd dəfə Daxili İşlər naziri Vilayət Eyvazovun qəbulunda, dəfələrlə Bakı Şəhər Prokurorluğunda qəbullarda olsaq da, şikayətimizə baxan yoxdur".

Qeyd edək ki, Elnur Əhmədov redaksiyamıza yuxarıda adları qeyd olunan şəxslərin bəziləri ilə telefon yazışmalarını da təqdim edib. Bu mesajlarda da ona məxsus 130 min dolların ələ keçirildiyi təsdiq olunur.

"Hürriyyət"

Redaksiyadan: Mövzunu davam etdirəcəyik. Yazıda adları qeyd olunan qurumların və şəxslərin də mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

“Hurriyyət”də iş adamı Vüqar Sədibəylinin “AAAF Park” Yaşayış Kompleksinin girişində mərhum dövlət başçısı Heydər Əliyevin posterini sökdürdüyü haqda məlumat vermişdik. “Heydər Əliyevin posterini sökdürdü, yerində obyekt tikirdi” sərlövhəli yazıda qeyd etmişdik ki, V.Sədibəylinin qanunsuz tikinti apardığı Abşeron Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən də təsdiq olunub. Hətta qurumun “Facebook” səhifəsində bu haqda rəsmi informasiya da verilib:

“Araşdırma zamanı müəyyən olmuşdur ki, Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, H.Əliyev prospekti 167 ünvanında “AAAF-Park” yaşayış kompleksinin daxilində vətəndaş Vüqar Sədibəyli mülkiyyətində olan 0.12 ha yaşayış məntəqələri təyinatlı torpaq sahəsində tikinti işlərinin aparılması məqsədilə 15.10.2024-cü il tarixli, EDO-20756/2024 nömrəli məktubla Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Ko-

cavab olaraq bildiririk ki, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin əməkdaşları Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, Heydər Əliyev prospektində Sədibəyli Vüqar İlqar oğlu tərəfindən qüvvədə olan müvafiq qanunvericiliyin tələbləri pozulmaqla tikinti işlərinin aparıldığını müəyyən edib. Agentlik tərəfindən həmin ərazidə tikinti işlərinin dayandırılması barədə 10 yanvar 2025-ci il tarixli “Qərar” qəbul edilib. Həmçinin, “Qərar”ın tələblərinə əməl olunmadığına görə, adı çəkilən şəxs barəsində 23 yanvar 2025-ci il tarixli inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilib. Hazırda ərazidə heç bir tikinti-quraşdırma işləri aparılmır”.

Dəyərli oxucularımız sual verə bilər ki, FHN-nin bu cavabında

Onlarla obyekt, yüza yaxın villası...

Heydər Əliyevin posterini sökdürən Vüqar Sədibəyli bu qədər sərvəti hansı məmurun hesabına əldə edib?

mitəsinə tikinti niyyəti barədə müraciət etmiş, lakin vətəndaş tərəfindən məlumatlandırma-icraatı çərçivəsində daxil olmuş ərizənin nəticəsini gözləmədən tikinti işlərinə başlanmışdır. Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin əməkdaşları tərəfindən vətəndaş V.Sədibəyliyə aparılan tikinti işlərinin dayandırılması ilə bağlı ciddi şəkildə xəbərdarlıq olunmuş, qanunsuzluğun qarşısının alınması və ərazinin nəzarətdə saxlanması məqsədilə aidiyyəti üzrə qurumlara məlumat verilmişdir”.

Qeyd edək ki, Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin məlum açıqlamasına baxmayaraq, Vüqar Sədibəyli Heydər Əliyevin posterini və dövlət atributları olan guşəni sökdürərək, yerində obyekt inşa etdirib. Öz qanunsuz əməllərini örtbas etmək üçün isə sonradan Heydər Əliyevin sökülen posterini və dövlət atributları ərazidəki maşın dayanacağına yerləşdirilib.

Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin də elan etdiyi kimi, iş adamının özbaşına fəaliyyəti ilə bağlı aidiyyəti dövlət qurumlarına müraciət olunsun da, kimsə qanunsuz ti-

kitinin qarşısını ala bilməyib. Yaxud da, V.Sədibəylinin orda-burda dediyi kimi, pulla bütün qurumların “ağzını yumduğu” üçün tikintini başa çatdırmağa müvəffəq olub.

Qanunsuz tikintiyə niyə göz yumulub?

Əlbəttə, biz Vüqar Sədibəylinin Heydər Əliyevin posterini və dövlət atributlarını rüşvət hesabına sökdürdüyünü iddia etmək fikrindən uzağıq. Sadəcə, o, öz yaxın çevrəsində belə bir fikir səsləndirib ki, “AAAF Park” Yaşayış Kompleksinin girişindəki obyekt ona çox baha başa gəlib, çünki bütün qurumları rüşvətlə susdurmağa məcbur olub.

Onu da qeyd edək ki, iş adamının iddiasına baxmayaraq, bu məsələdə tək cəzə rüşvət amili rol oynamayıb. Onu yaxından tanıyanlar yaxşı bilir ki, V.Sədibəyli hər kəsə özünün yüksək çinli məmurlardan birinin qohumu kimi təqdim edir. Görünür, bu söhbətə də həmin məmurun adı daxil olduğundan, heç bir qurum qanunsuz tikilinin qarşısını almağa maraq göstərməyib.

Vüqar Sədibəylinin “qohumu olduğunu” iddia etdiyi məmurun kimliyini açıqlamazdan öncə qeyd edək ki, o, ticarətə hansısa vəzifəli şəxsin dəstəyi ilə gəlməyib. Onu yaxından tanıyan şəxslər bildirir ki, V.Sədibəyli vaxtilə “Dərnəgül” bazarında Kamal adlı sahibkarın yanında satıcı kimi fəaliyyət göstərmiş. O, bu mağazada alçıpan satmış. Bir müddət yanında çalışdığı sahibkardan ticarətin bütün sirrlərini öyrəndikdən sonra, özü də alverə girişib və xaricdən alçıpan gətirməyə başlamış.

Mənə deyir ki, biznes fəaliyyəti ilə məşğul olduqdan sonra Vüqar Sədiyev özünü “fövqəlnazir”

Kəmaləddin Heydərovun qohumu kimi təqdim etməyə başlayıb. Hər yerdə deyirmiş ki, Kəmaləddin Heydərov anasının dayısı oğludur. Bunun nə dərəcədə dəqiq məlumat olduğunu deyə bilməsək də, görünən odur ki, K.Heydərovla “qohumluq” ona böyük sərvət qazandırır. Belə ki, dünənə qədər 500-600 manat maaşa satıcı işləyən Sədiyev indi milyonlarla manatlıq sərvət sahibidir.

Məlumatla görə, hazırda o, alçıpan satışı ilə yanaşı, xarici ölkələrdən bağ mebellərinin ixracı ilə də məşğuldur. “Gala shopping village”-də bu cür mebellərin satıldığı “Garden Decor” mağazasının ona məxsus olduğu deyilir. Mənə bildirir ki, onun ən sevimli müştəriləri pulunun sayı-hesabı bilinməyən məmurlardır. Belə ki, Vüqar Sədiyevin Kəmaləddin Heydərovun “qohumu olması” bəzi məmurları da onunla iş görməyə sövq edirdi.

Məlumat üçün bildirək ki, V.Sədiyev tək cəzə alqı-satqı işi ilə məşğul deyil. Onun Mərdəkan yolunda böyük restoran açdığı da bildirilir.

Lakin bütün bunlar Sədiyevin varidatının çox cüzi hissəsidir. Mənbənin sözlərinə görə, o, bütün pullarını villa tikintilərinə yatırır. Nə qədər qərribə səslənsə də, hazırda onun 100-ə yaxın villasının olduğu bildirilir. Əsas villaları isə Mərdəkan və Şüvəlan ərazilərində yerləşir.

FHN-dən açıqlama

Məlumat üçün bildirək ki, Vüqar Sədiyevin özünü hər yerdə Fövqəladə Hallar naziri Kəmaləddin Heydərovun “qohumu” kimi təqdim etməsinə öyrəndikdən sonra, bu quruma sorğu göndərdik. Məqsədimiz “AAAF Park” Yaşayış Kompleksinin qarşısındakı qanunsuz tikiliyə Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən hər hansı icazə, yaxud rəy verildiyini aydınlaşdırmaq idi. Əl-

bəttə, biz inanmırdıq ki, V.Sədiyev məhz K.Heydərovun “qohumu” olduğu üçün onun Heydər Əliyevin posterini və dövlət atributlarını sökdürməsinə icazə verilib. Ən azı ona görə ki, nazir Kəmaləddin Heydərovun mərhum dövlət başçısı Heydər Əliyevə sevgisi və sayğısı cəmiyyətdə çoxlarına bellidir. Belə olduğu halda, o, Vüqar Sədiyevin qanunsuz əməllərinə necə göz yuma bilərdi?! Lakin, təəssüf ki, FHN-nin sorğumuza cavabı bir sıra şübhələrə yol açır: “Sorğunuza

təəccüblü, daha dəqiq desək, şübhəyə yol açan nə ola bilər ki? Bəri başdan oxucularımızın diqqətinə çatdırmaq ki, nazirliyin “hazırda ərazidə heç bir tikinti-quraşdırma işləri aparılmır” açıqlamasına rəğmən, V.Sədiyev qanunsuz obyektin tikintisini çoxdan başa çatdırıb.

“Hurriyyət”

Redaksiyadan: Mövzunu davam etdirəcəyik. Qarşı tərəfin mövqeyini də dərc etməyə hazırıq.

ADP hakimiyyəti öhdəliklərini yerinə yetirməyə çağırırdı

...rus sülhməramlı kontingentin gizlin vasitəçiliyi ilə qaçıb Ermənistana sığınan V.Balasaryan və digər müharibə canilərinin də tutulub bu gün Azərbaycanın ədalət məhkəməsində mühakimə edilən digər hərbi canilərin sırasına qatılması üçün bütün vasitələr işə salınmalıdır

müharibəsindən sonra ermənilərin məskunlaşdığı ərazilərimizdən köçürülməsi heç də Azərbaycan tərəfindən deyil, Qarabağ ərazisində fəaliyyət göstərən sülhməramlı rus hərbi kontingentinin, Ermənistan rəhbərliyinin və təslim olmağa məcbur olan separatçı rejimin

birgə iştirakı ilə baş vermiş, Azərbaycan dövləti isə öz qanunlarına tabe olduğu halda istənilən vaxtda onların geri qayıtması, integrasiya olunması, digər azsaylı xalqlarla bərabər ölkəmizdə yaşamaq hüququnun olması ilə bağlı münasibətini açıq şəkildə bildirmişdir.

İqtidarı siyasi məhbus probleminin həlli istiqamətində ciddi addımlar atmağa çağıran demokratlar, Tofiq Yaqublunun səhhəti ilə bağlı narahatlıqlarını da ifadə ediblər

İdarə Heyəti hazırda Ermənistanda sığınacaq tapan müharibə canisi V.Balasaryanın Rusiya prezidenti Vladimir Putinə məktub ünvanlayaraq vaxtilə Azərbaycan vətəndaşı olmuş ermənilərin yenidən Qarabağa qaytarılması üçün onlara yardımçı olmasına xahiş etməsi məsələsinə münasibət bildirib və bu cür yanaşmaların Rusiyanın yenidən iki ölkə arasında davam edən sülh danışıqlarına müdaxiləsinə, regionda sülhün və təhlükəsizliyin yenidən qızışmasına yol açması ilə nəticələnə biləcəyini diqqətə çatdırıb. Partiya rəsmiləri məhz rus sülhməramlı kontingentin gizlin vasitəçiliyi ilə qaçıb Ermənistana sığınan V.Balasaryan və digər müharibə canilərinin də tutulub bu gün Azərbaycanın ədalət məhkəməsində mühakimə edilən digər hərbi canilərin sırasına qatılması üçün bütün vasitələri işə salmağa çağırıb.

İdarə Heyəti son vaxtlar yaşadığı evləri tikinti planına salınan vətəndaşların zorla, qeyri-qanuni söküntü işləri aparılmaqla evlərindən çıxarılması faktının kütləvi xarakter almasından ciddi narahat olduğunu bildirib və vətəndaşlarla bu cür qeyri-insani davranışı onların mülkiyyət hüququna qəsd kimi dəyərləndirib, hakimiyyət yetkililərini insanların sosial haqlarının pozulmasına yönəlik hərəkətlər edən cavadəh şəxsləri cəzalandırmağa çağırıb.

İdarə Heyəti Türkiyənin Cümhuriyyət Xalq Partiyasının başqanı Ö.Özələ qarşı cinayyətə keçmiş ilə tanınan şəxs tərəfindən edilən hücumdan ciddi narahat olduğunu bildirib və bu cür hərəkətlərin, daxili təlatümlərin, xarici təhdidlərin yaşandığı qardaş Türkiyə üçün arzuolunmaz hadisə olduğunu qeyd edib və ölkə iqtidarını be-

lə bir həssas dövəmdə daxili gərginliklərə, qarşıdurmalara yol açmağa biləcək belə halların qarşısını almağa çağırıb.

İdarə Heyəti Türkiyə prezidenti R.T.Ərdoğanın Şimali Kiprlə bağlı son vaxtlar yaranan gərginliklərdən, adanın rum kəsiminə aid hissəsinin dövlət kimi tanınmasına baxmayaraq türk kəsiminə aid hissəsinin tanınmasında göstərilən tərəddüdləri nəzərə alaraq Türkiyə ilə Şimali Kiprin iki dövlət prinsipi əsasında yolunu davam etdirməyin zəruriliyi barədə bəyanatını təqdir edib və hakimiyyəti bu məsələdə həmişə olduğu kimi qardaş Türkiyənin yanında olmağa, ona hər cür siyasi dəstək verməyə çağırıb.

İdarə Heyəti son günlər Hindistanla dost Pakistan arasında yaranan hərbi qarşıdurma faktından ciddi narahat olduğunu, bu qarşıdurmanın tək cəmiyyət arasında deyil, onların arxasında duran global güclərin arasında olduğuna diqqət çəkib və hər iki tərəfi yaranmış münafişənin siyasi, diplomatik yolla həll edilməsi üçün səylərini artırmağa, hakimiyyəti isə, ölkəmizin istiqlalını tanıdığı ilk gündən bu baxta qədər Azərbaycan xalqının yanında olan, ona hər cür hərbi, siyasi dəstək verən Pakistanın haqq işində qardaş Türkiyə ilə yanaşı siyasət izləməyə çağırıb.

İdarə Heyəti hazırda həbsxanada aclıq aksiyası keçirən Tofiq Yaqublunun səhhətində yaranmış ciddi problemlərdən dərin narahatçılıq keçirdiyini bildirib, ölkə başçısını humanizm prinsiplərinə söykənərək Tofiq Yaqublunun azadlığa buraxılması ilə bağlı müstəsna səlahiyyətlərdən istifadə etməyə çağırıb.

Hazırladı: KƏNAN

Dünən ADP idarə Heyətinin ölkə və beynəlxalq aləmdə baş verən ictimai-siyasi proseslərə dair növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hurriyyat"ə verilən məlumata əsasən, toplantı iştirakçıları ilk növbədə "Amnesty International" Beynəlxalq İnsan Hüquqları Təşkilatının insan hüquq və azadlıqlarına dair illik hesabat ətrafında müzakirələr aparıb. İdarə Heyəti hesabatın insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı Azərbaycana aid bölməsinin reallıqları düzgün əks etdirdiyini bildirib və hakimiyyəti ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarının qorunması, söz, mətbuat azadlığının təmin edilməsi, alternativ fikrə geniş yer verilməsi, siyasi məhbus məsələsinin həllini tapması istiqamətində ölkə konstitusiyası və beynəlxalq təşkilatlar qarşısında üzərinə götürdüyü öhdəlikləri vicdanla yerinə yetirməyə çağırıb.

Hesabatda cinsi azlıqların, Qarabağda yaşayan erməni kökənli etniklərin hüquqlarının pozulması məsələsinə gəldikdə isə bir qayda olaraq ikili standartların tətbiqinə yol verildiyi qeyd edilib, Azərbaycanın etnik erməniləri Qarabağdan zorla köçürməkdə ittiham olunması qətiyyətlə pislənilib. Qeyd edilib ki, ikinci Qarabağ

Maşınında və evində silah tapılan həkim barədə qərar verildi...

Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzinin Uşaq ürək cərrahiyyə şöbəsinin rəhbəri olmuş Elnur Həsənov odlu silah və soyuq silah saxlamaq ittihamı ilə həbs edilib. Onun cəzası azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası ilə əvəz edilib və azadlığa buraxılıb.

Xatırladaq ki, 49 yaşlı Elnur Həsənov bir neçə ay əvvəl "Fairmont" hoteldəki bərbərə gedərkən saxlanılıb.

Belə ki, həmin vaxt ölkədə COP29 layihəsi çərçivəsində Daxili Qoşunların əməkdaşları hotelin girişində onun avtomobilini yoxlayıblar. Həkimin avtomobilinin salon hissəsindən gümüşü rəngdə tapança, yük yerindən isə xeyli sayda ov zamanı istifadə olunan əşyalar tapılıb. Bundan sonra Elnur Həsənovun evinə baxış keçirilib və 9 ədəd ov bıçağı, 366 kalibrli 300 ədəd patron, 12 kalibrli 125 ədəd patron, 4 ədəd ov silahı və "beşbarmaq" müəyyən edilib.

Elnur Həsənov ov həvəskarı olduğu bildirib. Onun sözlərinə görə, gümüşü tapançanı parkda gəzən zaman tapıb. Onun digər silahları rəsmi qaydada aldığı, şəhadətnamələrinin olduğu müəyyən edilib.

Qeyd edək ki, E.Həsənov həbs edildiyi gündən sonra uzun müddət getmədiyi üçün işdən azad edilib.

Həkim istintaq zamanı 5 aydan artıq həbsdə qalıb. Məhkəmə onu törətdiyi əməllərdə təqsirli bilib və barəsində 3 il azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası təyin edilib.

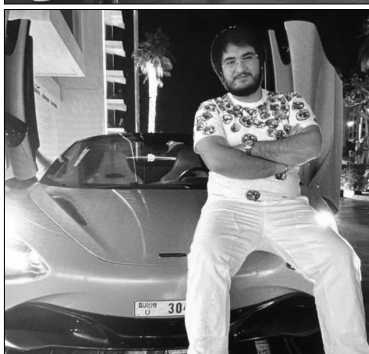
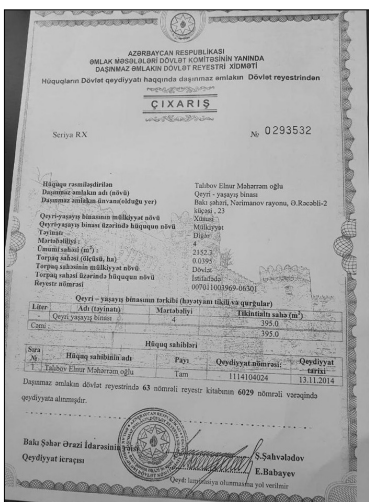
Həbsdə qaldığı müddət nəzərə alınaraq onun üzərində 2 il 1 ay azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası saxlanılıb və həbsdən azad edilib. Həsənov bu müddət ərzində elektron qolbaqla gəzməli olacaq.

Məhərrəm Talibov. Bu şəxsina adı Azərbaycan da çoxlarına tanışdır. Tanımayanlar isə soyadını eşitdikdə, söhbətin kimdən getdiyini yaxşı biləcək. Bəli, düz bildiniz, məşhur xanədanlığın ən "parlaq" simalarından biri, keçmiş "Naxçıvan xanı" Vasif Talibovun həşəmətli qardaşı!

Dubayda obyektlər, villalar, milyonluq yaxta...

Talibovlar sərvətlərinə sərvət qatırlar; Məhərrəm Talibovun oğullarının dəbdəbəli həyatı...

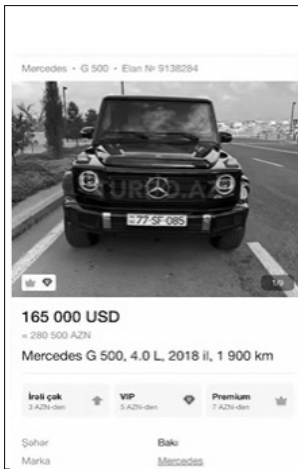

buat yazırdı ki, Elnur 2022-ci ildə "hərbi xidmətdə" olduğu vaxtlar onun üçün N saylı hərbi hissədə "qüllə" deyilən binada özəl otaq hazırlanıb. O, burada müdafiə nazirinin keçmiş müavini Kərim Mustafayevin oğlu Murad Mustafayevlə birgə "xidmət ediblər". Onlar orda istirahət edir, istedikləri vaxt şəhərdə gəzir, istedikləri vaxt da Bakıya uçub, paytaxtda nahar edib geri qayıdırlarmış. Belə desək, kasıbların övladı səngərdə erməni ilə üz-üzə dayanıb vətən torpağını qoruduqları halda, bu məmur balaları əsgərliyi də eys-ışrətlə keçiriblər.

Mətbuat onu da yazırdı ki, Talibovun "xanlıqı" dönəmində Naxçıvan DYP-nin əməkdaşları istər Elnurun, istər də qardaşı Samirin əlindən cana doyublar. Belə ki, onlar Muxtar Respublikada yol hərəkəti qaydalarına məhəl qoymadıqları üçün tez-tez yol polisləri ictimai qınaqla üzleşirmiş. Yəni də, kimse öz vəzifəsini itirməmək üçün, cəsarət edib bu qardaşların avtomobilini saxlamırmış. Cəmi bir, yaxud iki dəfə Elnurun maşını cərimə meydançasına aparılıb ki, bu zaman da həddən artıq içkilə olub. Həmin vaxt da polis əmədaşları "yuxarılara" mürüzə ediblər ki, guya, onun qəza törətmək ehtimalı yüksək olduğundan, avtomobili saxlamaq məburiyyətində qalıblar. Hətta, deyilənə görə, həmin avtomobil aylarla cərimə meydançasında unudulub və günlərin bir günü Elnur öz bahalı "oyuncaq"larından birinin əksik olduğunu biləndə, ona cərimə meydançasında olduğunu deyiblər. O da tez yol polisini zəng vurub ki, maşını yuduzdurub, gətirib qarajında saxlasınlar...

Məlumatla görə, Elnur maşınlarını ildə bir dəfə yeniləməyi sevir. Məsələn, onun dəyəri təxminən yarım milyon dollar olan avtomobil cəmi 1 il sürdükdən sonra qiymətinin 1/3-nə, 160 min dollar satışa çıxardığı ilə bağlı sosial şəbəkələrdə görüntülər fakt var.

Şübhəsiz, Elnurun kişik qardaşı Samir də "ərköynükdə" qardaşından geri qalayıb. O da eys-ış-

meylli gənc olub. Deyilənə görə, Samir ad gününü hər il bir ölkədə keçirməyə adət edibmiş. O, tez-tez qardaşı ilə Dubaya istirahətə gətməyi də sevirmiş. Hansı ki, qardaşların burada bahalı obyektləri, villaları, hətta milyonluq yaxtlarının olduğu haqda informasiyalar var.

Üstəlik, onların sosial şəbəkələrdə bu şəhərdən paylaşıdığı görüntülər də deyilənləri təsdiq edir. Mənbənin sözlərinə görə, ailənin Dubaydakı mülklərinə Samir nəzarət edir. O, ən azı ayda bir dəfə bu şəhərə gedib-gəlir.

Bütün bunlardan başqa, Samir Talibovun adı dəfələrlə başqalarına məxsus əmlakları mənimsəmə-

də də hallanıb. Hətta bunun üçün onu və atası Məhərrəm Talibovu məhkəməyə də veriliblər. Maraqlıdır ki, şikayətçilər arasında M.Talibovun yaxın qohumları da olub...

Mənbə deyir ki, Talibov qardaşları ölkədə olduqları vaxt günlərini Bakının mərkəzində - Nərimanov rayonu, Ə.Rəcəbli-2 küçəsi 23-də yerləşən 4 mərtəbəli binanın üst qatında, özləri üçün ayırdıqları ofisdə keçirirlər. İddia olunur ki, onlar tez-tez burda kef məclisləri təşkil edirlər. Bu binanın təkcə 2 mərtəbəsindən hər ay 50 min manata yaxın icarə haqqı alınır. Birinci mərtəbəsində restoran və "Karvan PUB" yerləşir. Yuxarı mərtəbələr isə ofis kimi icarəyə verilib.

Bütün bunlardan göründüyü kimi, Naxçıvanda "Talibov xanlıqı" süquta uğradılsa da, xanədanlığın hər bir üzvü hələ də öz sərvətlərinə sərvət qatmaqdadırlar...

"Hürriyyət"

P.S. Mövzunu davam etdirəcəyik.

Rusiyadan Badamovla bağlı etiraf...

"Dəfələrlə Rusiya əleyhinə açıqlamaları olub"

Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı Azər Badamovun Rusiyaya girişinə icazə verilməməsinə səbəb onun dəfələrlə antirusiya açıqlamaları olub. Hürriyyət.az xəbər verir ki, bu barədə TASS-a etibarlı mənbə bildirib.

Mənbənin sözlərinə görə, 2025-ci il mayın 4-də Azərbaycan deputatı Azər Badamov Rusiya ərazisinə buraxılmayıb.

"Azər Badamovun "Rusiya Federasiyasından çıxmaq və Rusiya Federasiyasına daxil olma qaydası haqqında" Federal Qanununun 26 və 27-ci maddələrinə uyğun olaraq Rusiyaya buraxıl-

masına icazə verilmir. Buna əsas kimi Milli Məclisin deputatının dəfələrlə antirusiya və rusofobik bəyanatlar verməsi göstərilir".

O vurğulayıb ki, Badamova qarşı görülən tədbirlər "şəxsi xarakter daşıyır" və "Rusiya tərəfinin Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin strateji tərəfdaşlıq və mütəfiqlik ruhunda inkişaf etdirilməsi ilə bağlı dəyişməz öhdəliyinə" təsir göstərmir.

"Rusiya dost ölkələrlə münasibətlərdə "stop-list" praktikasının tərəfdarı deyil. Məlum olduğu kimi, əvvəllər də bir sıra Rusiya qanunvericilərinə qarşı Azərbaycana giriş qadağası qoyulub. Son belə hal Dövlət Dumasının deputatı Ni-

kolay Valuyevə aiddir. Moskva bu cür məsələlərin media vasitəsilə deyil, diplomatik kanallar vasitəsilə həllini düzgün hesab edir".

RƏŞAD

Bütün insanlar qatildir.
Vaxt qatili!

Hamımız VAXTı öldürə-öldürə, istər-istəməz günaha batırıq. Amma bu günahdan qurtulub bağışlanmaq haqda heç düşünmürük də...

Əgər, "Sabahımız dünəni-mizi inkar etməyəndə yaranır" fikri ilə razılaşsaq, onda yəqin ki, bizlər, ara-sıra da olsa, dönüb öz keçmişimizə baxmalıyıq. Baxmalıyıq ki, buraxdığımız səhvlərdən nəticə çıxaraq, ibrət götürək; bir daha yanılib-peşman olmayaq, ən əsası, tövbə qapıları üzümüzə bağlanmasın. Balıq suda yaşadığını bilmədiyi kimi, biz də BU GÜNÜ bütünlüklə dərk edə bilmirik. SABAH isə, əlbəttə ki, nə baş verəcəyindən xəbərsizlik. Deməli, nə qədər təzadlı səslənsə də, dünyanın zaman adlı axarında ən real və maddi olan elə DÜNƏndir.

Doğrudan da, tarix nə vaxtsa yazılacaq bir romana, roman isə haçansa vəqə olacaq bir tarixə bənzəyir. Beləliklə...

Eldəniz QULİYEV

DÜNƏN

Bəzilərimiz ürək ağrısıyla, "... bu müstəqillik nəmənədirsə, bizlərə düşmədi. Əslində, buna əvvəlcədən heç əsaslı hazırlığımız-filanımız da yox idi", dedik və bəlkə elə bu səbəbdən də "biz hələ təzə başlayırıq", "öyrənirik", "zamana ehtiyacımız var", "tələsən təndirə düşər" və s. bu kimi bəhanələr getirib də durduq.

Bacarıqsız və boşboğaz siyasətçilər isə fürsəti fotə verməyib, meydanı zəbt etdilər.

Qanunvericilik, sosial-iqtisadi inkişaf planları, ölkənin prioritet tərəfdaşlıq istiqamətləri, milli-mənəvi və əxlaqi dəyərlər sisteminin yaradılması və neçə-neçə əhəmiyyətli problemlərin həlli şərtisiz dil pəhləvanlarına tapşırıldı. Yüksək hazırlıqlı professional ordu qurmaq əvəzinə, ölkənin ərazi təhlükəsizliyi təcrübəsiz silahlı dəstələrə (bəzənsə müharibədən öz şəxsi maraqları üçün istifadə edən "kosmopolit" fırıldaqçılara) etibar edildi. Dünya standartlarına cavab verən milli təhsil və səhiyyə sistemi yaratmaq səlahiyyəti maarif, tibb haqqında nağıllar danışan və elə həmin nağılların mənfəi personajlarına bənzəyən bivec adamlara həvalə olundu.

Göydən "uç alma" teki qəfil düşən müstəqillik havasından çasıb-qalmış cəmiyyətimiz isə, hadisələrin aktiv iştirakçısı olmaq əvəzinə, onun laqəyid tamaşaçısına çevrildi.

Bəli, ildırım sürətilə baş verən proseslərin nəticəsi olaraq, mütərəqqi dünya birliyinə qovuşacaq de-

Dünən, bu gün və sabah

mokratik bir dövlət yaranacağını, ərazisini göz bəbəyi kimi qoruyacaq ordu, nəhayət, əhəlinin qamını doyuracaq biləcək hökumət qurulacağını gözləyən XALQ mat-məəttəl, gözü-nü döyə-döyə qaldı.

Bu, çox vacib və vacib olduğu qədər də əcaib bir məqam idi. O mənada ki, belə tarixi zaman kəsiyində, yəni siyasi formasiyaların dəyişdiyi bir vaxtda, ziyalı zümərə, əslində, xalqın önünə düşüb ölkənin digü gün inkişafını, iqtisadi, siyasi və mədəni dirçəlişini təmin edəcək YOLu, ÇARƏni göstərməliydi. Gücü, cəsəreti çatmadı. Təəssüf, çox təəssüf!..

Dünən Ziyalı bəndə xalqın zəkasının, iradəsinin və ruhunun güc mərkəzi olduğunu sübut edə bilməyib... uduzdu. Məmləkətdə baş verən neqativ proseslərdən, cəmiyyəti total satqınlıq və dəllallıq virusundan azad etmək əvəzinə... Ziyalı qorxdı, qorxuduldu və nəticədə, müqavimət göstərmədən, səssiz-səmirsiz siyasət səhnəsindən uzaqlaşdı. Yaxud, uzaqlaşdırıldı.

Dünən Ziyalı konyuktura və qorxudan yaxa qurtarıb, ictimai rəy və ictimai məhəbbət yaratmağa, ona nüfuz etməyə qadir olmadı, xalqın sevincini, kədərini, ağrı-acısını, göz yaşını özünə hopdura bilmədiyindən duruxub başını itirdi.

Dünən Ziyalı, ədəbazarların, cahillərin və dələduzların xalqın üzərində apardığı siyasi, iqtisadi, psixoloji və mədəni zorakılığın müşahidəçisi olmaqla işini bitmiş saydı. Yalan, talan və korrupsiya adlı dəhşətli xərcəng xəstəliyi ölkədə metastaz verib yayıldı, - millətin mütərəqqi düşüncəli kəsimini manqurtlaşdırdı, sındırdı, məhv etdi - Ziyalı susdu.

Yumruğa dönməli olan milləti göz qabağında əzib yumağa döndərdilər - Ziyalı yenə də dillənmədi.

Dünən Ziyalı, insanların qəlbində inamın ümitsizliyə, ümidin xofa, hörmətin mütliliyə, səmimiyyətin yaltaqlığa, məhəbbətin nifrətə çevrildiyini gördü, eşitdi, duydu, amma buna mane ola bilmədi. Mane olmağa özündə təpər tapa bilmədi.

Dünən Ziyalı vahid bir təşkilatda toparlanıb mübarizə aparmaq əvəzinə, "biz siyasətə qarışmırıq", "biz bi-tərəf insanlarıq", "biz hesab edirik ki,

siyasiləşmiş ziyalı meşədə yetişmiş armud kimidir" və s. bəhanələr arxasında gizlənib, qınına çekildi. Beləliklə, onlardan bəziləri tədricən mətbəx guşəsinə və bayağı teleserial azarkeşinə, bəziləri isə mənasız çayxana xosunlaşması və qeybət səviyyəsinə endi.

Dünən Azərbaycan ziyalıları öz mövcudluğu ilə partiyaların "dayaq sütunu" funksiyasını daşımalarına baxmayaraq, siyasi qüvvələrin fəvqündə durmağı və siyasiləri ziyalılaşdırmağı bacarmadı. Ki, onunla hesablaşsınlar, onu eşitsinlər, ondan ibrət götürüb çəkənsinlər, nəhayət, ona hörmət etsinlər.

Dünən ziyalıların bir çoxu, vıdan əzabı çəkmədən, öz aralarından "görməli", "milsiz", "əvəz olunmaz" xadimlər seçib, millət vəkili, akademik, xalq yazıçısı və s. təyin etdilər, onları pullu və hörmətli kreslolara oturdular - bununla, "xadimlərin xadimliyi" məsələsinə rəvac verildi, bununla, "ziyalının ziyanlı" olmasına "yaşıl işıq" yandırıldı.

Dünən ziyalı missiyalı insan təəssüflər ki, rəhbəri - avtoritetdən, demagogiyanı - vətənpərvərlikdən, şüarı - proqramdan, komformizmi - mövqedən, azadlığı - özbaşınalıqdan, populizmi - ideologiyadan seçib ayıra bilmədi; "siyasi proses" adlı aysberqin görünməyən qatlarında nələrin baş verdiyinin fərqinə varmadı. Və elə bu səbəbdən də, sözün əsl mənasında, İŞIQLI İNSAN kimi qəbul olunmadı.

BU GÜN

Neçə illərdir ki, öz gücünü müxtəlif partiya hücrələrində "xərcəyib" puç edən Azərbaycan ziyalıları günü bu gün də anlaya bilmir ki, bütün bu illər ərzində siyasi rəhbərlər (az istisnalarla), onlardan, yeni alıcınab, ləyaqətli, nəcib, vıdanlı və satılmaz ziyalılarından, müvafiq olaraq, onların yüksək elmi, dini dərəcələrindən, şan-şöhərləri, hörmət-izzətləri və istedadlarından öz mərkətili ehtiyaclarını və atamor intellektlərindən doğan, yekə, çox yekə iddialarını gerçəkləşdirmək üçün istifadə ediblər. "Mənəm-mənəmlik" və "nərgiz" mərzinə mübtəla olmuş (iqtidarlı-

müxalifətli), bir çox siyasi liderlərin beləğətli monoloqları və yağlı dillərinə hələ də inanan sadələvə Azərbaycan ziyalıları, milləti qəflət yuxusundan oyatmaq, yalanı faş edib həqiqəti üzə çıxartmaq naminə, birçə dəfə də olsun, həmin o liderlərin yaxasından yapışib ciddi və sərt şəkildə törətdikləri əməllərin səbəbini sormadı, haqq-hesab tələb etmədi. Heyf ki, heç etmək fikrində də deyil...

Bu gün, həmişə olduğu kimi, çoxpartiyalı cəmiyyətin çoxsaylı liderləri "demokratik məmləkət" və "vətəndaş cəmiyyəti" qurmaq uğrunda sönük cəhdlər göstərib, siyasi manipulyasiyalar edir və Ziyalı hələ də boynuna almaq istəmir ki, əslində, bu sayaq qurama piar-texnologiyaların və perspektivsiz siyasi şouların meydan sulamağında, dolayısıyla günahkar məhz O-dur.

Bu gün 25-30 illik ekzətal siyasiləşmədən sonra Ziyalı bəndə yenə də anlayıb dərk edə bilmir ki, tarixin, ələlxüsus ölkənin və xalqın taleyinə mənəvi cavabdeh məhz O-dur.

Bu gün müqavimət hissini itirmiş, zəif iradəli, hürkək Ziyalı bəndə özündə hünər tapıb heç vəchlə etiraf edə bilmir ki, vətəndaş ətalətinin, kütləvi xof və passivliyin, habələ siyasi nihilizm və simasızlığın əsas baskarlarından biri, bəlkə də, birincisi, məhz O-dur.

Bu gün Ziyalı öz ənənəvi cəsəretsizliyinin, susqunluq və izolyasiyasının girovuna çevrilərək, hələ də başa düşmür ki, onun işi heç də siyasi proseslərin quyruğunda sürünməkdən, siyasi rəhbərlərin sifarişli musiqisi altında oynayıb ləbbeyk deməkdən ibarət deyil. Onun ALIN YAZISI və ali missiyası tələyüklü hadisə və proseslərin arbitri, istiqamətləndiricisi, nizamlayıcısı olub, pozitiv inkişafın generatoruna çevrilməsində, qaranlığa işıq, bulanlığa duruluq gətirməsindədir.

Bu gün Azərbaycan Ziyalıları qəti şəkildə bilməli, anlamalı, eyni zamanda, bunu digərlərinə təlqin etməlidir ki, ALLAH sevgisi, QANUN və ƏDALƏT hissi hər hansı siyasətdən üstündür. Əks təqdirdə, ölkənin faciə və xaos burulğanına düşməsi labüddür. Ziyalı bilməli, anlamalı və

anlatmalıdır ki, bu gün bizlər öz mübarizə immunitetimizi beş qat, on qat artırıb dirəniş göstərməsək, məmləkətin demokratik inkişafının "kəlməyi-şəhadət"i oxunacaq.

Bu gün Ziyalı zümərə bütün intellekti və səmimiyyətilə, elmlə imanın vəhdətinə, eləcə də dünyəvi dövlətlə dinin harmonik mövcudluğuna nail olmağa çalışmalı və bunun üçün əlindən gələni əsirgəməməlidir.

Bu gün Ziyalı ortaya konseptual mübarizə fəlsəfəsi, pragmatik, eləcə də kreativ mücadilə modeli qoymalı, xəstə ambisiyalarla üfürülmüş müstəbəh və yuxulu siyasiləri "fil qulağından" düşürüb, onları effektiv, mübarizəyə, ən başlıcası, ədalətsiz rejimi ədalətlə dəyişməyə səsləməlidir.

Güman ki, nə vaxtsa ölkədə yenə də parlament və ya prezidenti seçkiləri keçiriləcək... Yenə də proseslər, daha doğrusu, "əvvəli olmadığı üçün sonu da olmayan" seçki oyunları başalanacaq... Və Ziyalı bu dəfə təkcə sözünə, təkcə vədinə görə heç kimə inanmamalı, xalqa da

məhz bunu tövsiyə etməlidir. O, partiyalararası mübahisə və didişmələr səviyyəsinə düşmədən, Azərbaycan dövlətçiliyinə, demokratik islahatlara, millətin mental şüuru və mənəviyyat sistemində əngəl törədən səbəbləri arayıb-axtarmalı, çıxış yolları göstərməlidir. Əhəlinin, "mənlilik deyil", "nə işimə", "onsuz da heç nə dəyişən deyil" və s. deyən bədbin kəsiminə, yanıldığını, səhv düşündüyünü və belə biganə münasibətlə öz oturduğu budağı baltaladığını izah etməlidir.

Bu gün Ziyalı ölkənin cənnətdə dönməsindən daha artıq, cəhənnəmə çevrilməsinin qarşısını almağa cəhd göstərməli, öz həmvətənlərinin düşüncə və qəlbinə hakim kəsilməli, itmiş, yaxud itməkdə olan inamı, etiqadı, ümidi qaytarmağa, onları siyasi kataklizmlərdən, idarə olunan kaosdan, panika və qorxudan, cəhəllət və mənəvi aşınmadan uzaqlaşdırmağa və əlbəttə ki, milli mənafeyi və milli dəyərləri öz ürəyi, öz gözü, öz balası kimi qoruyan ləyaqət və vıdan simvoluna çevrilməyə can atmalıdır.

Bu gün Ziyalı bəndə, heç şübhəsiz ki, katarsis, etiraf, tövbə və xəcalət süzgəmindən keçib durulmağa məhkumdur.

Bu gün Ziyalı insan amorf halından qurtulub, ölkənin şərəf və ləyaqətinin məsuliyyətini daşımaq üçün yenidən doğulmalıdır. Əks halda, nə demokratiya, nə inkişaf, nə də ki, əmin-amanlıq nəsib olacaq bizlərə.

Bu gün Azərbaycan ziyalıları, sözün əsl mənasında, fədakarlıq göstərib, yanıb xalqın Məbədə və işığa doğru hərəkətinə yardımçı olmalıdır...

Şam kimi!

Ki, bizlər bir daha "bizlər bu məmləkətdə heç nəyi dəyişə bilmərik" kimi zərri kəlmələri dilimizə gətirməyək.

Ki, bizlər nəhayət, VAXT öldürmək kimi çox zərərli milli vərdişimizdən əl çəkək.

Və Ziyalı bütün bu deyilənləri BU GÜN etməsə, onda əmin olun, bir də heç vaxt üzümüzə... SABAH açılmayacaq!..

Savaşda ayağını itirən qazinin adı niyə mənzil siyahısına salınmır?

Ağdam sakini Qasım Paşazadə tərəfindən ölkə rəhbərliyinə müraciət

Ağdam rayonu, "Baharlı 2" qəsəbə sakini, 3-cü qrup Qarabağ qazisi Paşazadə Qasım Adil oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət daxil olub. Saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin işləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövnar Rzayevə və Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vəqif Həsənova müraciət edən şikayətinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Cənab Prezident! Hörmətli Mehriban xanım! Hörmətli Cənablar!
Mən, 3-cü qrup Qarabağ qazisi Paşazadə Qasım Adil oğlu, yazaraq Sizdən kömək istəyirəm.

44 günlük müharibədə, antiterror əməliyyatlarında iştirak etmiş, daimi qeydiyyatda olduğum və həmin kənddən məlum əməliyyatlarda bir ayağını itirmiş əlil, qaziyəm. Heç vaxt əlilliyimdən və yaxud da qazi olmağımdan sui-istifadə edib, hansısa qurumun qapısını döyməmişəm. Son olanlara kimi. Sağ olsunlar, onlar da bir dəfə də olsun, məni axtarmayıblar.

Mən də, digər qazi yoldaşlarım kimi, ev növbəsindəyəm. Sol ayağımı dizdən aşağı itirmişəm. Son 2 ay ərzində Ağdam rayonunun Kəngərli kəndində inşa edilmiş evlərə biz köçkünlərin yerləşdirilməsi üçün siyahı tərtib olunmuş və insanların həmin evlərə köçürülməsi prosesi baş-

lanmışdır. Lakin çox təəssüf edirəm ki, həmin 1-ci və 2-ci siyahıya mənim, eləcə də kirayədə yaşayan qardaşım Paşazadə Aqil Adil oğlunun adı salınmamışdır.

Hər kəsə bellidir ki, cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva biz əlillərin sosial müdafiəsinin təşkil və təmin olunması istiqamətində Azərbaycan və dünya ictimaiyyəti qarşısında açıq etiraflarını səsləndirmiş və icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərlərinə biz imtiyazlı insanlara xüsusi diqqət ayrılmasını tələb etmişdir.

Cənab Prezident! Hörmətli Mehriban xanım! Buradan Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vəqif Həsənova sual verirəm və xahiş edirəm ki, cavablandırın:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidenti, cənab İlham Əliyevin biz müharibə əlillərinin sosial həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması və mənzil probleminin həll edilməsi barədə vermiş olduğu sərəncam və göstərişlərinin sözsüz icra edilməsinin Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısına, siz - cənab Vəqif Həsənova birbaşa aidiyyəti varmı?

2. Mənim haqlarımın Ağdam Rayon İcra Hakimiyyəti orqanlarının vəxifəli şəxsləri (o cümlədən, Siz başda olmaqla) tərəfindən pozulması, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab İlham Əliyevin "bizim sözümlərimiz imzamız qədər etibarlıdır" ifadəsinə kölgə salınmasına hesablanmış xidmətdən, hərəkətlərdən (və ya hərəkətsizlikdən) başqa nəyə xidmət edir?

3. Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinə biz əlillərə növbədənə və həftənin 5 günü ərzində qəbulların keçirilməsinin (bu işin təşkili barədə Prezidentin xüsusi göstərişi olduğu halda) təşkil edilməməsi kimin göstərişidir və nəyə xidmət edir?

4. Məcburi köçkünlərin yeni tikilmiş qəsəbələrə köçürülməsi ilə bağlı bizim ailələrin siyahıya salınmamasına görə məsuliyyət daşıyacaq vəzifəli şəxslər kimlərdir?

5. Mənim - müharibə əlilinin və kirayədə yaşayan qardaşımın ailəsinin istifadə edilən evlərə köçürülməsi üçün tələviziya və kütləvi informasiya vasitələri ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinə müraciət etməyim zərurəti qaçılmaz olursa, onda Sizin və Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin işləri üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərinin vəzifələri, işlərinin mahiyyəti nədən ibarət olur?

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında biz insanların süründürməçiliyə məruz qoyulması ilə bağlı heç bir müddəə təsbit edilməmişdir. Əksinə, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 12-ci, 71-ci maddələrində Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi və onların hüquqlarının və azadlıqlarının qorunması icra, qanunverici və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarının üzərinə borc kimi qoyulmuşdur. Bunu bilirsinizmi? Əgər bilirsinizsə, onda zəhmət çəkin, vəzifənizi icra edin!

Son olaraq tələbim ondan ibarətdir ki, Ağdam rayonu, Kəngərli kənd sakinləri üçün yeni salınmış qəsəbədə mənim və kirayədə yaşayan qardaşımın ailə üzvlərinin mənzillə təmin olunması üçün bütün zəruri tədbirləri həyata keçirin!

Qeyd edirəm ki, Ağdam rayonu, Pirsənli Kəngərli kəndində 292 ədəd ev tikilib. İlk mərhələdə 64 evin açarları sahiblərinə paylanıldı. 2-ci mərhələdə isə 84 evin açarları paylanacaq. Bu siyahıda isə nə mənim, nə də qardaşımın adı, soyadı yoxdur.

Cənab Prezident!
Burada həqiqətən də haqsızlıq var. Mən illərdir susuram, heç bir orqanın qapısını döymürəm. Nəyim var, pensiyam nə qədərdir, onunla dolanmağa, iynə-dərmanımı almağa çalışıram. Bu o demək deyil ki, burada da mənim haqqım tapdalanmalıdır. Mən Sizə inanıram. Sizin bu istiqamətdə tapşırıqlarınıza güvənib media vasitəsilə Sizə müraciət edirəm. Dəfələrlə Sizə məktub göndərmişəm, lakin cavab verilməyib. Əlbəttə, məktubun Sizə çatmağına mane olublar. Bu, açıq-aydın görünür.

Siz hər zaman bildirmisiniz ki, şəhid ailələrinin və qazilərin yanında olmalıyıq. Bu gün, sabah o köçün siyahısında mənim də ailəm olmalı idi. "Qaçqınkom"a müraciət edirik, orada səlahiyyətli şəxslərdən olan Güler xanım deyir: "Bizə tapşırıq veriblər ki, şəhid ailələrini və 1-ci qrup əlilləri qabağa salın". Bəs necə olur ki, onların içərisində başqa qrup nümayəndələri də olur? Ola bilsin, mənim ayağım yəndən yerinə gələcək, bu səbəbdən də şikayətimə əhəmiyyət verən yoxdur.

Cənab Prezident! Hörmətli Mehriban xanım!
Sizlərdən xahiş edirəm, may ayının 10-da sahiblərinə verilən açarların içində mənim də evimin açarı olsun".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"İcra başçısı tapşırıq verdi, yerinə yetirmədilər"

Goranboy sakini Dövlət Məşğulluq Agentliyinin rayon rəhbərindən şikayətçidir

Goranboy rayonu, Təklə kənd sakini Əliyev Emin Tahir oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, maddi cəhətdən vəziyyəti zəifdir, heç bir qurumdan kömək ala bilmir:

"Mən, Əliyev Emin Tahir oğlu, yazaraq bildirirəm ki, 3-cü qrup əliləm. Ailəliyəm, 3 uşağım var.

2019-cu ildə heyvan almaq məqsədilə Goranboy rayonunun Özünəməşğulluq İdarəsinə qeydiyyatda yazılmışdım. Çəkiliş gəldi, baxış keçirildi. Bundan sonra dəfələrlə müraciətlərimə cavab ala bilməmişəm.

09.02.2024-cü ildə idarədə Fərid müəllimin və İqbal müəllimin qəbulunda oldum. Onlar bildirdilər ki, sənə heyvan düşmür, səbəb isə əmək qabiliyyətinin olmamasıdır.

09-02-2024-cü ildə yoldaşım Mehtiyeva Aysel Vahid qızının adı ilə Goranboy rayonunun Özünəməşğulluq İdarəsinə müraciət etdik. Məqsədimiz heyvan alıb, baxmaq idi. 1 ildir cavab verilməyib.

09-04-2025-ci ildə Goranboy rayonunun icra başçısı Məhərrəm Quliyevin də qəbulunda oldum. Məhərrəm müəllim Goranboy rayon Dövlət Məşğulluq Agentliyinin rəhbəri Anar müəllimə tapşırıq verdi ki, mənə köməklik göstərsin. Lakin o, bu tapşırığı heçə saydı.

Dolana bilmirik, müraciətimə cavab almaq üçün mənə kömək etməyinizi xahiş edirəm".

Məsələ ilə bağlı Dövlət Məşğulluq Agentliyinin Mətbuat Xidməti ilə əlaqə saxladım. Qurumdan bildirdilər ki, Goranboy rayonu, Təklə kənd sakini Əliyev Emin Tahir oğlunu müraciəti araşdırılıb: "Vətəndaşın üçüncü dərəcə əlilliyi mövcuddur və əmək qabiliyyətsizdir. Bu səbəbdən, onun həyat yoldaşı Mehdiyeva Aysel Vahid qızı 2024-cü ildə "Qoyunçuluq təsərrüfatı" zərfi üzrə özünəməşğulluq proqramına qeydiyyatda alınıb və hazırda növbədədir.

Qeyd edək ki, özünəməşğulluq proqramının hər bir mərhələsi növbəli qaydada icra olunur və bu qaydaya uyğun olaraq vətəndaşın növbəsi çatdıqda mütləq şəkildə ilkin monitorinqə və daha sonra təlimlərə cəlb ediləcək".

Jalə FAMILQIZI

Düşüncədən başladılan işğal

...dillə düşüncə və davranış arasındakı əlaqəni nəzərə alsaq, rus dilində təhsil rus dövlətinin maraqlarına xidmət edəcək rusbaş insanların formalaşmasına səbəb olacaq və "5-ci kolon"un təcrübəsi göstərir ki, belə insanlar dövlətçilik üçün daxili təhlükə təşkil edir. 1920-ci ildə Azərbaycanın müstəqillik tərəfdarları olanlar arasında Avropa təhsillilərin, əleyhdarları arasında rus təhsillilərin çoxluq təşkil etməsi də bunu sübut edir...

Qurani-Kərimdə Allah-təala buyurur: "Dərilərinizin və dillərinizin müxtəlifliyi Onun dəlillərindən-dir". Bu ayə sübut edir ki, dil və dillərin müxtəlifləşməsi Allahın varlığının bir sübutudur. Məhz buna görədir ki, Allahın tək bir doğru yolu olan İslam dini müxtəlif dillərdə danışan xalqlara müxtəlif dillərdə - "Tövrat" və "Zəbur" qədim ıvrit dilində, "Quran" ərəb dilində nazil edilmişdir.

Sərdar CƏLALOĞLU

Bu gün xristianlar iki dildə - katoliklər latın, protestantlar və digər təriqətlər ispan dilində ibadət edir. Buradan da sual doğur: dilin nə kimi əhəmiyyəti var ki, İslam dini məhz bu dillərdə nazil edilmişdir?

Psixolinqvistika elmi sübut edir ki, dillə o dildə danışanın düşüncəsi və davranışları arasında sıx əlaqə vardır. Yeni insan hansı xalqın dilində danışarsa, həmin xalqın nümayəndəsi kimi düşünür və ictimai-siyasi həyatda da o xalqın nümayəndəsi kimi davranır. Buradan da aydın olur ki, dil həm də çox ciddi

Azərbaycanda ruslaşdırma cəhdlərinə qarşı ilk növbədə ölkə Prezidenti çıxmalıdır. Çünki Konstitusiyanın qərarı kimi o, çıxış edir və dilin işlənməsi ilə bağlı dəfələrlə qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış etmiş və sərəncamlar vermişdir...

di sosial idarəetmə vasitəsidir və sosial təşkilatlanma üçün müstəsna rol oynayır.

Qurani-Kərimin ərəb dilində nazil olmasının bir çox səbəblərindən biri də məhz dilin bu funksiyası - ümmət yaratmaq funksiyası ilə bağlıdır. Hansı ki, müsəlman ümməti ərəb dili əsasında yaranır...

(Əvvəli ötən sayımızda)

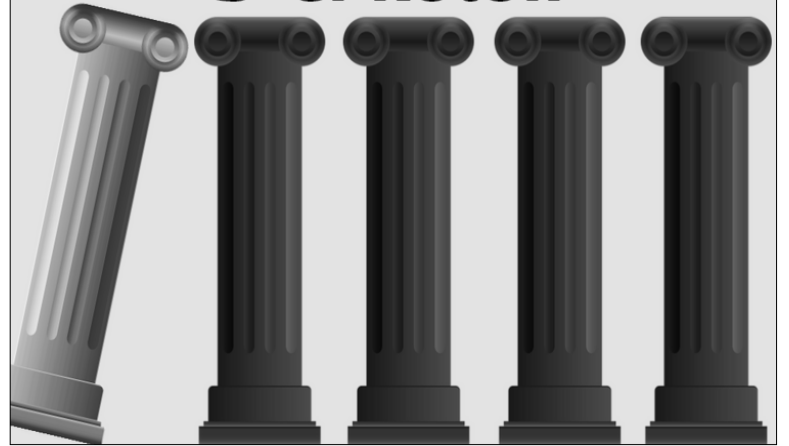
Bununla yanaşı, dövlət idarələrində işə qəbul zamanı rus dilini bilməyin əsas şərt kimi götürülməsi ilə bağlı məlumatlar meydana çıxmaqdadır. Şəhərdə rus dili ilə Azərbaycan dilinin qarışığından ibarət, hər iki dilin qol-qabırğasını sındıra-sındıra danışanların sayı əvvəlki dövrlərə nisbətən xeyli artıb. Ənənəvi

antimillilə rus dilində danışmağa üstünlük verir. Məktəblərdə Azərbaycan uşaqlarının rus sektoruna oxumağa istiqamətləndirilməsi ilə bağlı ciddi işlər aparılır. Bu azmış kimi, Qırğızıstandan nümunə götürüb, Azərbaycanda rus dilində dərs verən müəllimlər az olduğundan, Rusiyadan rus müəllimlərinin Azərbaycana dəvət edilməsi ilə bağlı kompaniya başlatılmışdır.

Bütün bunlar nə deməkdir?

Əvvəla, rus dili ümumdünya işlək dili deyil və ruslar özləri qloballaşma prosesinə ingilis və ya fransız dilini öyrənməklə qoşulur. BMT-nin 8 rəsmi dilindən biri olan rus dili ilə yanaşı, türk dili də rəsmi dildir. Onda sual doğulur: Azərbaycanda rus dilində təhsilin inkişafı nəyə xidmət edir və hansı qanunlara söykənir?!

5-ci kolon

Qeyd etmək lazımdır ki, rus dilini öyrənməklə rus dilində təhsil almaq eyni şey deyil. Biz rus dilini bilməyin, öyrənməyin əleyhinə deyilik. Əksinə, rus dilini bilmənin sayının artmasında maraqlıyıq. Amma təhsilin rus dilində olmasının ciddi siyasi nəticələri olacağını nəzərə alaraq, rus dilində təhsilin qəti əleyhinəyik.

Birincisi, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, dillə düşüncə və davranış arasındakı əlaqəni nəzərə alsaq, rus dilində təhsil rus dövlətinin maraqlarına xidmət edəcək rusbaş insanların formalaşmasına səbəb olacaq və "5-ci kolon"un təcrübəsi göstərir ki, belə insanlar dövlətçilik üçün daxili təhlükə təşkil edir. 1920-ci ildə Azərbaycanın müstəqillik tərəfdarları olanlar arasında Avropa təhsillilərin, əleyhdarları arasında rus təhsillilərin çoxluq təşkil etməsi də bunu sübut edir. Bu da onu göstərir ki, hansı millətdən asılı olmayaraq, təhsil dili milli kimliyi müəyyən edir.

İkincisi, Rusiya Konstitusiyasına və Putinin dəfələrlə bəyan etdiyinə görə, rus dövlətinin xarici ölkələrdə yaşayan vətəndaşlarını qorumaq adı altında hərbi müdaxilə edə biləcəyini nəzərə alsaq, Azərbaycana dəvət ediləcək rus müəllimlərinə (o cümlədən rus vətəndaşlığını qəbul etmiş qeyri-ruslara) qarşı tənqitlər törədib, sonnda da onların qorunması adı altında ruslar hərbi müdaxiləyə əl ata bilər.

Üçüncüsü, bu gün minlərlə müəllim işsiz olduğu halda Rusiyadan müəllim tələb etmək ölkə-

də əmək bazarında gərginliyi bir az da artırır. Məncə, Azərbaycanda ruslaşdırma cəhdlərinə qarşı ilk növbədə ölkə Prezidenti çıxmalıdır. Çünki Konstitusiyanın qərarı kimi o, çıxış edir və dilin işlənməsi ilə bağlı dəfələrlə qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış etmiş və sərəncamlar vermişdir.

Konstitusiya Məhkəməsinin Azərbaycan dilinin işlənmə sahəsinin daraldılmasına reaksiyası da təccüblüdür. Azərbaycan Konstitusiyasının dillə bağlı bəndinə zidd bəyanatlara, addımlara heç bir müqavimət göstərməsi bu qurumun tamamilə formal fəaliyyət göstərdiyini sübut edir.

Ölkəni xarici intervensiyaya açma biləcək cəhdlərlə bağlı hüquq-mühafizə orqanları da öz sözlərini deməli, dil qanununu pozanlar, rus dilində təhsilin təşkili ilə məşğul olanlar cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdır.

Nəhayət, Azərbaycanın demokratik qüvvələri - siyasi partiyalar, qeyri-hökumət təşkilatları və media nümayəndələri Azərbaycanda dövlət dilinin təbiqi sferasının daraldılması və rus dilində təhsillə bağlı vətəndaşlıq mövqeyini ortalığa qoymalıdır.

Əgər vaxtında bu zərərli tendensiya qarşısı alınmazsa, Azərbaycanın müstəqilliyi və suverenliyi real təhlükə qarşısında qalacaqdır. Çünki rusların Azərbaycanı təkrar işğalı üçün aşkar şəkildə düşüncələrin işğalına cəhd edilir.

Niyə Nəsirov yox, Badamov?

"Sərhəd Mühafizəsindən deyildi ki, sizə "STOP" qoyulub..."

“İlkin olaraq sərhəd xidmətindən rahat keçdik”. Bunu Həştərxana səfər çərçivəsində saxlanılan millət vəkili Azər Badamovla yanaşı, nümayəndə heyətində olan həmkarı Elman Nəsirov bildirib.

O qeyd edib ki, əvvəlcə heç bir problem olmayıb, hər şey qaydasında gedib: "Daha sonra iki nəfər Sərhəd Mühafizəsinin əməkdaşı yaxınlaşdı ki, sizinlə bağlı dəqiqləşdirmə aparılmalıdır, sizə "STOP" qoyulub. "On gün qabaq Dağıstanda səfərdə olmuşam. Necə oldu ki, mən Dağıstana gedəndə analoji problemlə üz-üzə qalmadım, indi belə bir məsələ ilə üzləşirəm?", - Azər müəllim bildirdi.

Biz, "Azər müəllim Rusiya ilə dostluq qrupunun, MDB-də bizim

nümayəndə heyətinin üzvüdür, bu nə anlaşılmazlıqdır?" - desək də, "kompüterdə texniki səhv olmuş ola bilər", - deyər cavab verildi.

Bir neçə dəqiqə sonra isə dedilər ki, təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı Azər Badamov geri qayıtmalıdır. Ümumi ifadə işlətdilər. "Təhlükəsizlik deyəndə siz nəyi

nəzərdə tutursunuz?" - sualımıza cavab verməkdən yayındılar".

E. Nəsirov Milli Məclisin bu məsələ ilə bağlı atmalı olduğu addımdan danışdı: "Hesab edirəm ki, konkret cavab olmalıdır. Çünki artıq Rusiyadakı Səfirliyimiz bu ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinə müraciət edib. Hadisə bazar gününə təsadüf etdi. Artıq bu gün yeni iş həftəsi başlayır. Hesab edirəm ki, yaxın zamanda məsələ ilə bağlı aydın, məntiqli cavab ortaya çıxacaqsa, buna adekvat reaksiya və davranış ola bilər".

Qeyd edək ki, Milli Məclisin deputatı Azər Badamov Həştərxan vilayətinə səfəri çərçivəsində Rusiyanın Moskva hava limanında saxlanılıb və ölkəyə girişinə qadağa qoyulub.

KƏNAN

Məlum olduğu kimi, Milli Məclisin deputatı Azər Badamov Həştərxan vilayətinə səfəri çərçivəsində Rusiyanın Moskva hava limanında saxlanılıb və ölkəyə girişinə qadağa qoyulub. Sözügedən səfər mərhum dövlət başçısı Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümü münasibətilə Abşeron Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən təşkil edilmişdi.

Bu hadisədən dərhal sonra Azərbaycan XİN tərəfindən operativ şəkildə Azer Badamovun Moskvada hava limanında saxlanılmasına münasibət bildirildi. "Nümayəndə heyəti Bakıdan Moskvaya uçmasına baxmayaraq, Rusiya tərəfi hər hansı bir ilkin xəbərdarlıq və ya məlumat vermədən heyətin tərkibində olan millət vəkili Azer Badamovu Moskvada hava limanında saxlayaraq, onun ölkəyə girişinə qadağa qoyulduğunu bildirib. O, bir müddət Moskva hava limanında gözlənildikdən sonra, ölkəmizə geri qaytarılıb.

Məsələ ilə əlaqədar, dərhal Rusiyadakı Səfirliyimiz vasitəsilə Rusiya XİN-i ilə əlaqə saxlanılıb, Rusiya XİN-in rəsmisi məsələnin araşdırılacağını bildirərək, bu qərarın səbəbləri barədə izahat verməyib.

Rusiya tərəfinin verdiyi bu qərarı qeyri-dost addım hesab edir, məsələ ilə əlaqədar Rusiya tərəfindən turarlı izahat veriləcəyini gözləyirik", - deyə XİN açıqlama yaydı.

Rusiya bu gün Azərbaycan XİN-ə gözlənilən cavabı dolayısi ilə rəsmi şəxs tərəfindən verdi. Məntiqə rus səfir Moskvanın nəyi

niyə etdiyini və nə istədiyini səsləndirmiş oldu.

Belə ki, Rusiyanın Azərbaycan-dakı səfiri Mixail Yevdokimov, "Ba-ki və Moskva Rus Evi və "Russia Today"-in Azərbaycandakı nüma-yəndəliyi (Sputnik) ilə bağlı qarşı-lıqlı məqbul həllər tapacaqlar", de-yə açıqlama verib. Açıqlamanı "Sputnik Azərbaycan"da tapa bi-lərsiniz.

Bakıdakı "Rus Evi" məsələsinə toxunan səfir onun Azərbaycan tərəfinin xahişi ilə bağlandığını və Rusiyanın Bakıdakı səfirliyinin həzrda mədəni-humanitar layihələrlə qismən məşğul olduğunu bildirib.

"Lakin əsas odur ki, mənə elə gəlir ki, biz Azərbaycan tərəfi ilə həm bu məsələdə, həm də Sputnik

Valuyevi “yerində oturdan” deputat

Yaxud rus səfirin "Rus Evi" və "Russia Today" xəbərdarlığı

mövzusu ilə bağlı müsbət dialoqa başlamışdır”, - deyərək, “LIVETVAZ” Youtube telekanalına müsahibəsində qeyd edib.

Yevdokimov ümid edir ki, bu dialoq davam edəcək və qarşılıqlı məqbul həllər tapılacaq. Xüsusən də o səbəbdən ki, "Azərbaycanın bir sıra mədəniyyət mərkəzləri və azərbaycanlı jurnalistlər Rusiyada uğurla fəaliyyət göstərir".

Elə burada əlüstü cavab olaraq qeyd edərk ki, rus səfirin vurğuladığı "Azərbaycanın Rusiyadakı bir sıra mədəniyyət mərkəzləri və oradakı azərbaycanlı jurnalistlər" Rusiyanın əleyhinə casus fəaliyyəti ilə ilə məşğul olurlar. Amma "Rusiya Evi"nin casus səbəkeşinin mərkəzi

qir edən açıqlama ilə çıxış etmiş Rusiya Dövlət Dumasının 6-cı, 7 - ci, 8-ci çağırış deputatı, keçmiş idmançı Nikolay Valuyevə media müstəvisində verdiyi cavablar olub.

Halbuki, nümayəndə heyətinin Həştərxan şəhərinə səfəri məhz Rusiya Federasiyası Həştərxan vilayətinin vitse-qubernatoru Denis Afanasyevin dəvəti əsasında təşkil olunur və Afanasyev də yəqin ki, deputat Azər Badamovun heyətdə olduğunu bilib. Ümumiyyətlə, SSRİ-nin mirası olan keçmiş-post sovet ölkələrinə qarşı təbii sindromundan və rus şovinizmindən arın bilməyən Rusiyanın Azərbaycana qarşı saymazlıq etməsi və ra-

sizmə əsaslanan düşüncələrlə qərarlar qəbul etməsi tendensiyası həmişə olub və getdikcə daha da güclənir. Bu xüsusda, MDB ölkələrinin vətəndaşlarına münasibətdə atılan addımlar, Azərbaycana qarşı törədilmiş kiber hücumlar və sair digər hallar da qeyd oluna bilər.

Görünür, Azər Badamovun səsləndirdiyi açıqlamalar da "dövlət tərəfindən ifadə olunan" cavab kimi qəbul edilib. Halbuki, Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı təhqiramiz açıqlama ilə çıxış edən Valuyevin açıqlaması rəsmi Bakı tərəfindən heç də o cür qarşılanmamışdır.

İndi işə aydın olur ki, Rusiyanı qeyzləndirən Dövlət Dumasının ədəbsiz nümayəndəsinə verilən cavab olub. Hansı ki, bu da şimal qonşumuzun "dövlət ədəb-ərkanı", tərti və stilindədir. Həmişə olduğu kimi, Moskvanın ədəbsiz rüporları çığır-bağır sala bilər, amma onlara cavab verilib susdurulanda bu xoşlarına gəlmir. Məsələn, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Al-lahşükür Paşazadənin Moskvanın və Bütün Rusiyanın Patriarxı Kirill Azərbaycana səfəri çərçivəsində mayın 4-də görüşünə nəzər salarkən şimal qonşumuzun məmnunluğu gözədən qaçmır. Amma Rusiyanın bizə qarşı ədəbsiz repertuarına cavab verən səslər şimal qonşumuzun "ovqatını təlx edir".

Rusiya səfiri Mixail Yevdokimovun, "Bakı və Moskva "Rus Evi" və "Russia Today"-in Azərbaycandakı

nümayəndəliyi (Sputnik) ilə bağlı qarşılıqlı məqbul həllər tapacaqlar", proqnozu Azərbaycan Badamovun Rusiyaya buraxılmamasının səbəbidir. Başqa sözlə, Azərbaycan Badamov "Rus Evi"nin və "Russia Today"nin bağlanmasına cavab olaraq, Rusiyada Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümü münasibətilə keçiriləcək tədbirə buraxılmadı. Əlbəttə, Azərbaycan Badamov Valuyevin Azərbaycana qarşı təhqirəmiz açıqlamasının cavabını verən

şəxs kimi seçildi və onun Rusiyaya buraxılmamaması da, xüsusən rus səfirin bugünkü "Rus Evi" və "Russia Today" xahişi fonunda rəsmi Bakıya cavab idi.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA
Stopnarkotik.az

Bakıdakı “Rus Evi” yenidən açıla bilər?

“Rusiya və Azərbaycan Bakıda “Rus Evi”nin fəaliyyətinin bərpa edilməsi imkanlarını müzakirə edirlər”. Hurriyyet.az xəbər verir ki, bunu Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Mixail Yevdokimov “LIVETVAZ” yutub kanalına müsahibəsində deyib.

“Azərbaycan tərəfinin tələbi ilə “Rus Evi” fəaliyyətini dayandırmışdı. Lakin düşünürəm ki, bu məsələ ilə bağlı aramızda müsbət dialoqumuz başlayıb. Bununla yanaşı, “Sputnik” agentliyinin işi ilə bağlı da müzakirələr aparılır”, - deyə rusiyalı səfir qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, Moskva qarşılıqlı məqbul həll yolunun tapılmasına ümid edir.

Xatırladaq ki, Bakıdakı "Rus Evi" cari ilin fevralında fəaliyyətini dayandırıb. Belə ki, həmin dövrdə "Rossotrudniçestvo"nun Azərbaycanı nümayəndəliyi olan

Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi - "Rus Evi"nin hüquqi şəxs qismində qeydiyyatının mövcud olmadığı və təşkilatın Azərbaycan qanunvericiliyini ciddi şəkildə pozduğu barədə Rusiya tərəfinə məlumat verilib. Bunun ardınca, rəsmi Bakı fevralın 3-də "Rus Evi"nin fəaliyyətinə xitam

verilməsi barədə Rusiya tərəfinə nota göndərilib.

XİN-in məlumatında bildirilib ki, Azərbaycan ərazisində bu kimi təşkilatların fəaliyyəti milli qanunvericiliyə, ölkələr arasında qarşılıqlılıq prinsipinə və ikitərəfli əsasda əldə olunmuş razılıqlarla tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.

Xarici ölkələrdən idxal olunaraq mağazalarda satışa çıxarılan əksər ərzaq məhsullarının üzərində tərkibi ilə bağlı Azərbaycan dilində açıqlama yoxdur. Məhsula baxırıq, satıcı tərifləyir, amma kor-koranə almaq da doğru deyil. Bu, həm açıq-aşkar istehlakçı hüquqlarının pozulması deməkdir. Çünki alıcı aldığı məhsulun tərkibi haqqında öz dilində məlumat almaq hüququna malikdir.

Ümumiyyətlə, hər bir istehlakçı öz hüquqlarını öyrənməlidir. Məsələn, hər kəs bilməlidir ki, üzərində Azərbaycan dilində izahatı olmayan məhsullar satışa çıxarıla bilməz. Bu cür hallarla qarşılaşan vətəndaşlar 195-2 çağrı mərkəzinə müraciət etməlidirlər.

Dəfələrlə şahidi olmuşuq ki, bəzi məhsulların üzərində bir çox dildə məlumat olduğu halda, Azərbaycan dilində məlumat olmur. Bəlkə, yetkili şəxslər bununla bütün xarici dilləri vətəndaşlarımızı "öyrətmək" istəyirlər. Əslində, bir neçə dil bilməyin ziyanı da yoxdur. Amma hər birm vətəndaş öncə öz dilini mükəmməl şəkildə bilməli, sonra xarici dillərə maraq göstərməlidir.

Bunu da bir qırağa qoyub, keçək öz içimizdəki dilimizə düşmən olan sahibkarlara. Əminliklə deyə bilərik ki, öz dilimizi "undan" şirkətlərdən biri də məhz "Avrora Qrup" dur. Şirkət hazırda qida sektorunda ölkəmizin ən aparıcı distribüterlərindən biridir. "Avrora Qrup" distribüter şirkəti olaraq hal-hazırda 12000-dən çox ticarət nöqtəsinə 1000-dən çox məhsul çeşidinin satışını həyata keçirir. Şirkətin istehsal etdiyi "Moskva" "peçenye"lərində Azərbaycan dilində çox xırda olan yazılarla şirkətin istehsalı olduğu qeyd olunur. O halda niyə məhz "Moskva"? Dilimizə qarşı bu cür düşmənçilik hardan qaynaqlanır?

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda istehsal olunan bir sıra məhsulların yerli istehsal olduğu gizlədilir. Bununla da istehlakçı aldadılır. Məsələn, "Moskva" "peçenye"ləri alan vətəndaşların əksəriyyəti üzərini diqqətlə oxumadan, bu məhsulların yerli şirkət tərəfindən istehsal olunduğunu ağına da gətirməz. Şübhəsiz, burada məqsəd həmin məhsulları "xarici ölkənin istehsalı" kimi təqdim edib, həm müştəriyə cəlb etmək, həm də baha qiymətə satmaqdır. Yəni başqa ölkənin adı ilə artıq qazanc əldə etmək.

"İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında" Qanuna əsasən istehlakçıların malların (işlərin, xidmətlərin) miqdarı, çeşidi və keyfiyyəti haqqında dolğun və düzgün məlumat əldə etmə hüququ var və ixrac malları

Yaxud xaricdə istehsal olunan əksər məhsulların üzərində niyə Azərbaycan dilində məlumat verilmir?

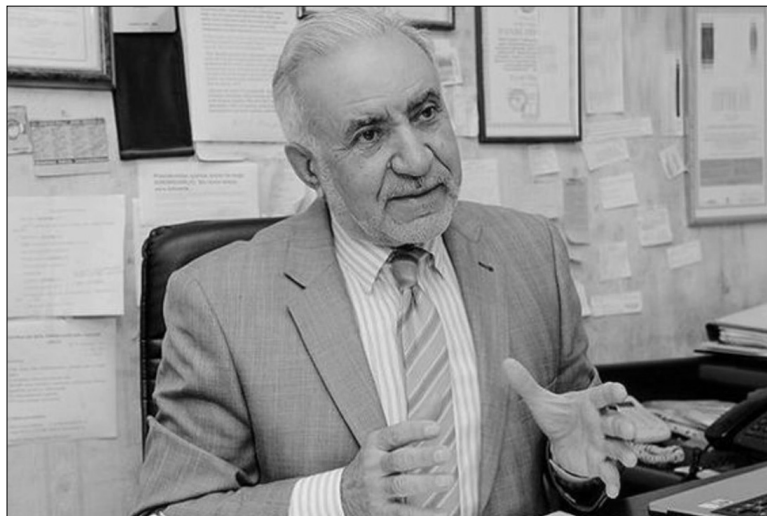
na aid olan hər hansısa məhsul həm də millətin, dövlətin təbliğatı deməkdir.

Məsələ ilə bağlı "Hurriyyet"ə açıqlama verən Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bildirdi ki, hazırda Prezident

dart qəbulundan sonra vəziyyət dəyişəcəkdir. Qida Təhlükəsizlik Agentliyi yarılıq məlumatları ilə qidanın tərkibinin düz gəlməsi məsələsini artıq təqib edir. Müəyyən monitorinqlər aparır. Bu sahədə ciddi məsələlərdən biri İrandan

Niyə "Bakı" yox, "Moskva"?

Yerli istehsal müəssisələri əhalini nə üçün "xaric məhsul" adı altında aldatmağa meyllidir?

Eyyub Hüseynov:
"Bu, istehlakçıların cəlb edilməsi və aldadılmasıdır"

nın üzərinə Azərbaycan dilində vərəqə vurulmalıdır.

"Dövlət dili haqqında" Qanunda da qeyd edilib ki, Azərbaycan ərazisində istehsal edilən, habelə ixrac edilən malların üzərindəki etiketlər və digər yazılar müvafiq xarici dillərlə yanaşı, dövlət dilində də olmalıdır.

Uzun illərdir bu məsələ müzakirə edilsə də, hələ də bu cür halların yaşanması təəccüb doğurur. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidməti nəzarət etməlidir. Bu, hər kəsə bellidir. Bəs niyə, hansı səbəbə sahibkarlara və satıcılara bu halın təkrar olunması üçün imkan yaradılır. Dəfələrlə bu məsələlər qaldırılsa da, heç bir addım atılmır. Bəzi dövlət orqanları qanunların icrası üçün

çalışmalı olduqları halda bunun əksini edirlər.

Bəli, bəzi məhsullar var ki, "peçenye", qatılaşdırılmış süd, xama, çay, qənd, yağ və s. bütün bunlar Azərbaycanda istehsal olunsada, üzərinə böyük rus hərfləri ilə "Moskva", "Koroleva", "Moloçnik", "Smetana", "Romaşka", "Xoman lüks", "Kalinka", "Azerçay" və s. yazılır. Yəni "Azerçay" əvəzinə "Azerçay" yazırlar. Rəsmi qurumlar isə bütün bunlara göz yumur.

Əlbəttə, biz vətəndaş olaraq öz dilimizə, öz mənəviyyatımıza dəyər verməliyik. Dilimiz bizim üçün dünyanın ən gözəl dillərdən biridir. Bu səbəbdən də, məhsullarımızın üzərində mütləq ilk növbədə öz əlifbamızı qeyd etməliyik.

Aldanmaq, aldadılmaq istəməmək haqqımızdır. Azərbayca-

yanında Antihisar və Bazara Nəzarət Dövlət Agentliyinin nəzdində olan Standart İnstitutunda ərzaq mallarının markalanması standartı müzakirə olunur: "Aydın 12-də müzakirə olundu. Mən də texniki komitənin üzvüyəm. Bu kimi məsələlərə nəzarət yetirildi ki, hansı şriftlə, məhsulun hansı tərəfində, hansı məlumat olmalıdır və s. "Yeyinti məhsulları haqqında" qanunda, Nazirlər Kabinetinin 94 sayılı qərarında, İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında qanunda birmənalı şəkildə yazılır ki, əmtəələrin üzərində, yeni etiketində mütləq Azərbaycan dilində milli dildə informasiya olmalıdır. Təkcə ərzaq malları yox, ölkədə satılan bütün texniki cihazların, avtomobillərin müşahidə edici sənədləri və s. hamısı Azərbaycan dilində olmalıdır. Hələ o standart qüvvəyə minməyib. Yəqin bundan sonra bu problem həllini tapacaq.

Əlbəttə, bu, istehlakçıların cəlb edilməsi və aldadılmasıdır. Malların üzərində mütləq milli dilin qramatikasına uyğun yazılar yazılmalıdır. Düşünürəm ki, stan-

gələn mallardır. İrandan gələn mallar illərdir ki, Fars dilində satışa buraxılır. Bəzən buraxılma tarixi və son yararlılıq müddəti Azərbaycan dilində olmur. Azad İstehlakçılar Birliyi bu sahədə media vasitəsilə xeyli iş aparıb. İrandan gələn malların milli dildə yazılması çox ciddi məsələlərdən biridir. Hərflər, ifadələr Azərbaycan dilinin qramatikasına uyğun olmalıdır. Bu, istehlakçıların aldadılması, cəlb edilməsi üçün olunan jestlərdir.

Bəzən əhali səhv olaraq Rusiya mallarına üstünlük verir. Onlar anlamırlar ki, Rusiyadan və başqa ölkələrdən gətirilən malların çoxu saxtadır. Məsələn, bu gün mənə məlumat gəldi və aydın oldu ki, Azərbaycana Belarusa istehsal olunmuş və saxta markalanmış şirələr gətirilib. Əlbəttə, bu məlumatlar da araşdırılacaq".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Mövzunu davam etdirəcəyik. Yazıda adları qeyd olunan şirkətlərin və rəsmi qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Mübarizə gedir, bəs nəticə?

Burada mühüm bir məsələ həbsə atılan şəxslərin həqiqətənmi bu çirkli alverin "ortabab vintləri" olub-olmaması, yaxud cəzadan kənarda qalmasıdır?! Cəmiyyətdə zaman-zaman "bariqa" adı altında saxlanılan şəxslərin şərlənərək tutulması, əsl narkotik alverçilərinin cəzaçəkmə müəssisələrinə düşməkdən kənarda saxlanması (alver sənəməsin deyər) hadisələri müzakirə mövzusunə çevrilir. Hətta ara-sıra "çoxsaylı faklar və dəlillər" saxlanılan şəxslərin məhkəmə zalından azadlığa buraxılması hadisələrinə də rast gəlinir.

Ədalət naminə qeyd edək ki, hüquq-mühafizə orqanları, eləcə də DSX tərəfindən keçirilən əməliyyatlar zamanı müsadirə olunan narkotik və onu daşıyan şəxslərin adları əksər hallarda mətbuata açıqlanır. Burada isə əsasən İran və "iranlı" faktoru qabardılır.

Narkotikin daxili bazarda satılmasına gəlincə, zənnimizcə, vəziyyət heç də ürəkəçən deyil. Hərçənd, statistik baxımdan azalmanın olduğu deyilir. Amma bunun dəqiq və açıq simptomları yoxdur. Deməli, məntiqi olaraq, həbsə atılan "bariqa"lar narkotik satışını və isifadəsini azaltmırsa, içəri atılanların həqiqətən narkotik alverçisi olub-olmaması sual altına düşür. Ya da belə düşünmək olar ki, onlar həbsxanadan da çöldəki alverlərini yürüdə bilirlər.

Əslində, bu məsələ ilə bağlı cəmiyyətdə də birmənalı fikir mövcud deyil. Hətta bəziləri iddia edir ki, indi bu və ya digər səbəbdən kimi tutmaq lazımdırsa, ona qarşı narkotik ittihamı irəli sürülür. Bu da statistikada həbs olunanların sayını artırırsa da, narkotik ticarətinə qarşı mübarizəyə təsir göstərmir. Məhz bunun üçün də qəzetimizcə danışan əksər hüquqşünaslar, hüquq müdafiəçiləri bu fikirdədirlər ki, hüquq-mühafizə orqanlarına qarşı bu cür ittihamları aradan qaldırmaq üçün hər bir əməliyyat prosesi ilk andan dəlillərlə, sübutlarla, videoçəkiliş aparılmaqla həyata keçirilməlidir. Yəni hər hansı bir narkotik satıcısının üzərində narkotik aşkarlanması faktı həmin şəxs saxlanılan zaman yerindəcə görüntülənməlidir.

Əslində, bütün bunlar bir çox ölkələrin təcrübəsində də var. Məsələn, Türkiyədəki narkotik əməliyyatlarını da buna nümunə gətirə bilərik. Xatırladaq ki, son olaraq aprelin 29-da Türkiyənin

Yaxud "narkotik əməliyyatları" niyə görüntülü keçirilmir?..

...müəyyən söz-söhbətlərdən xilas olmaq üçün bu cür görüntülü əməliyyatların keçirilməsinə ehtiyac var. Məntiqlə də, əgər yetərli dəlil-sübut varsa, hüquq-mühafizə orqanları niyə hansısa əməliyyatı videoçəkilişlə keçirməsin?! Hər halda hüquq-mühafizə orqanlarının bunun üçün maddi-texniki bazası yetərincədir, dövlət onları gərəkli təchizatla təmin edir...

İstanbul şəhərində ümumi həcmi 1 ton 291 kiliqram 505 qram narkotik ələ keçirildi, hansı ki, onun 1 ton 153 kiliqram 680 qram metamfetamin olub. Yerdə qalan, 1 kilo 5 qram kokain, 136 kilo 820 qram narkotik hazırlanmasında istifadə olunan kimyəvi maddə idi. Əməliyyat haqda məlumatın verdiyi yazılı materialda metamfetamin qabları açıq şəkildə nümayiş olunur.

Qardaş ölkədə əksər hallarda narkotik satıcılarına qarşı əməliyyatın kadrıları da nümayiş olunur. Elə bundan 14 gün əvvəl Ankara şəhərində 4768 nəfər polis əməkdaşı, 40 xüsusi öyrədimiş xidməti it, 4 dron və aviasiya dəstəyi ilə 626 ünvanı basqın edilərək 525 nəfərin həbs olunduğu - Türkiyə tarixində ən

böyük narkotik əməliyyatı olan "NARKOKAPAN-Ankara"nın da missal çəkə bilərik. Hansı ki, bu əməliyyatın videogörüntüləri istisna saytlarda nümayiş olundu.

Sonra Türkiyənin Diyarbəkir şəhərində əsa ilə gəzən yaşlı kişinin qurşağından narkotik paketləri çıxmasının yerindəcə çəkilən kadrına YouTube platformasında rast gəlmək olar.

Odur ki, bizim ölkədə də müəyyən söz-söhbətlərdən xilas olmaq üçün bu cür görüntülü əməliyyatların keçirilməsinə ehtiyac var. Məntiqlə də, əgər yetərli dəlil-sübut varsa, hüquq-mühafizə orqanları niyə hansısa əməliyyatı videoçəkilişlə keçirməsin?! Hər halda hüquq-mühafizə orqanlarının bunun üçün maddi-texniki bazası yetərincə

dir, dövlət onları gərəkli təchizatla təmin edir. Bəs, o halda şübhəli şəxsin saxlanılma anında üstünə baxış keçirərək prosesin videoçəkilişlə qeydə alınmasına nə mane olur?

Əlbəttə, saxlanılan şəxs müvafiq idarəyə aparıldıqdan sonra, orada üzərindən istər narkotik, istər silah və s. çıxsad, bu, tutarlı dəlil sayıla bilməz. Çünki bu fiziki təzyiq, zorakılıq, psixoloji basqı altında da baş verə bilər. Necə ki, cəmiyyətdə bu sahədə çoxsaylı fikirlər mövcuddur. Deməli, əməliyyat anında və yerində şəxsin üzərinə baxış keçirilməsi daha məntiqli olar.

Ümumiyyətlə isə, saxlanılan şəxsə vəkili təyin edilmədən və vəkili iştirakı olmadan dindirilməsi də yanlışdır. Çünki, yuxarı-

Narkotik ticarətinə qarşı mübarizənin əsas fraqmentlərindən biri "bariqa"ların sıradan çıxarılmasıdır. Bunun məntiqi əsası odur ki, "bariqa"lar azaldıqca narkotikin "qara bazar"da realizasiyası da aşağı düşəcək. Ən azı, narkotik satan alverçilər sıradan çıxdıqca bu ticarətin dövriyyəsi səngiyəcək. Əlbəttə, aparılan əməliyyatlar formal deyilsə və narkotikarətə həqiqətən zərbə vurulursa....

da deyildiyi kimi, şöbədə fiziki və mənəvi təzyiq altında ondan istənilən ifadəni almaq mümkündür. Heç də təsadüfi deyil ki, Qərb filmlərində bir fraza - vəkili-niz gələnə kimi danışmamaq hüququnuz var - deyimi tez-tez təkrar olunur. Bizdə isə saxlanılan şəxs nəinki vəkili təmin olunur, üstəlik bir çox hallarda onların ailə üzvləri artıq istintaq təcridxanasına göndərildəndən sonra onun saxlanılmasından və barəsində həbs qərarı verilməsindən xəbərdar olur. Bəs, bu cür qeyri-peşəkarlığa niyə yol verilir? Axı dövlətin bütün sahələrində olduğu kimi, hüquq-mühafizə orqanlarının işinin əsaslandığı qanunlar da Quran ayəsi deyil. Üstəlik, onları daha da təkmilləşdirmək, dünya standartlarına uyğunlaşdırmaq olar.

Deməli, əməliyyatı peşəkar səviyyədə aparmadan kimisə narkotik satmaqda günahlandırmaq, hansısa xəyali ittihamlar quraşdırmaq, aktlaşdırmaq, onu real olmayan suçlamalarla damğalamaq ən azı səriştəsizlik, dövlətə, vətəndaşa və qanunlara hörmətsizlikdir.

Bu gün "Bariqa" adı altında məsələyə aidiyyəti olmayan şəxslərin saxlandığı, həbsə atıldığı halları da varsa, bu, yalnız statistik göstəricilər xətrinə edilə bilər. Yeni görüntü xətrinə. Hansı ki, dövlətin və ölkəmizin bu cür formallığa ehtiyacı yoxdur, narkotik ticarətinə qarşı mübarizə gerçək müstəviyə daşınmalıdır...

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı

Hər bir valideyn övladının ata-anası olmaqla yanaşı, onun dostu, sirdaşı olmalıdır. Bir çox valideynlər, xüsusilə də yaşlı nəslin nümayəndələri müasir gənclərin təlim-tərbiyəsinin "pozulmasında" zamanəni günahkar çıxarırlar. Bəli, zamanə dəyişir, dünya görüşlərimiz artır, müəyyən biliklərə sahib oluruq, az-çox hüquqlarımızı da bilirik. Zəmanə keçmişə doğru yox, gələcəyə doğru dəyişir. Bu isə bizlər üçün böyük şansıdır.

Ən böyük şanslardan biri də odur ki, Azərbaycan dövləti və Prezidenti hər zaman gənclərin yanında olub. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə qeyd edib ki, Azərbaycan gəncləri peşəkar olmalı, milli və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə almalıdırlar: "Haqlı olaraq gənclərimizlə fəxr edə bilərik".

Dövlət başçısı həmçinin şəhidlərimizin böyük əksəriyyətinin gənclər olduğunu da vurğulayır. İ.Əliyev deyir ki, hər bir gəncin əsas vəzifəsi müstəqilliyimizi möhkəmləndirmək olmalıdır.

Gənclərin hərtərəfli hazırlıqlı mütəxəssis, vətəndaş kimi yetişməsi, təhsil alması, fiziki cəhətdən sağlam böyüməsi, gələcəyini təmin etməsi, öz istəyinə uyğun həyat yolunu seçməsi üçün ölkəmizdə hər cür şərait mövcuddur. Prezidentin gənclərə qayğısı da məhz bu məntiqə əsaslanır. "Azərbaycanı ən qüdrətli ölkəyə çevirək" çağırışına uyğun aparılan islahatlarda yeni nəslin nümayəndələrinin fəallığı hər sahədə hiss olunur.

Bütün bunlarla yanaşı, onu da etiraf etməliyik ki, valideyn olmaq ən çətin "peşə"lərdən biridir. Asılı valideyn asılı da uşaq böyüdü. Öz səhvlərini görmür, ancaq özünün istədiyi kimi bir övlad yetişdirir. Belə ailələrdə uşağa qoyulan qadağalar çox olur. Qadağalar hər yaşda olmalıdır, amma bunu hər bir insan özü-özünə etməlidir.

Asılılıq ağır bir xəstəliyin xəbəridir. Bəs, ondan xilas olmaq mümkün mü? Bu kimi sualların cavabını "Hiss" Psixoterapiya Mərkəzinin rəhbəri, klinik psixoloq, psixoterapevt İlkin Kazımlı ilə söhbətimizdə cavab tapmağa çalışdıq.

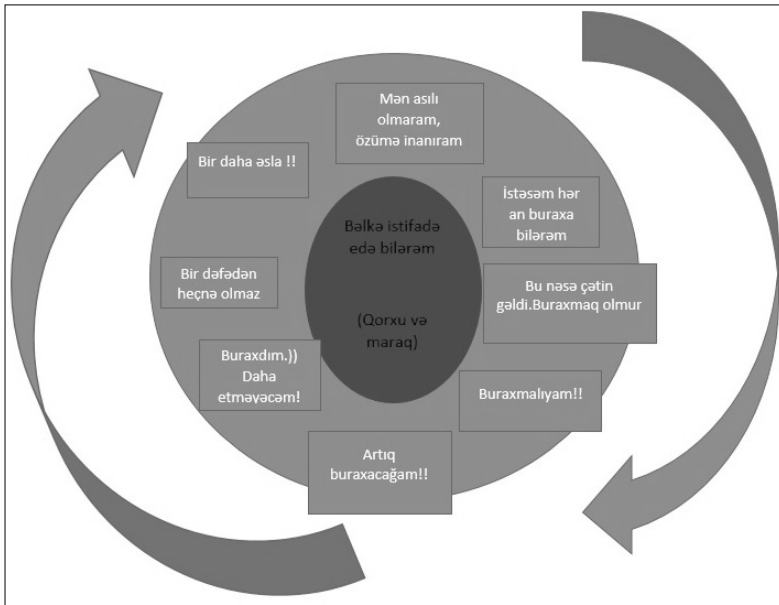
(Əvvəli ötən sayımızda)

- Hazırda cəmiyyətin ən ciddi problemlərindən biri də narkomanıyanın xüsusilə də yeniyetmə və gənclər arasında yayılmasıdır. Sizcə, bu məsələdə valideynlə yanaşı, məktəbin də üzərinə məsuliyyət düşürmü?

- Ümumiyyətlə, bu pozuntunun nəticəsində evdə konfliktlər yaranı bilər. Məsələn, "mənim uşağım

arasında sosial şəbəkələrdən asılılıq da ciddi şəkildə artıb. Sizcə, bu problemdən çıxış yolu nədir?

- Bəli, yeniyetmələrdə olan digər asılılıq növü də internet və sosial şəbəkələrə olan asılılıqdır. İnternet və sosial şəbəkələrə olan asılılıq adətən internetin hədsiz istifadəsi, qarşısız istəyin olması, internetdən vacib iş olmadan lazımsız formada istifadə, internet olmadıqda hədsiz əsəbilik halı və hücumedici davranışların olması və şəxsin iş, sosial və ailəvi həyatının gedərək pozulması halıdır. Təəssüf olsun ki, ölkəmizdə sosial şəbəkələr gənclər arasında düzgün formada istifadə olunmur. Sosial şəbəkələrdə əksər

"İqromaniya və narkotik asılılıqları eyni qrupa aid olunur"

Psixoterapevt İlkin Kazımlı: "İnternet asılılığı olan insanlar həyatda uğursuz olan xüsusiyyətlərini ört-basdır etmək üçün bu davranış formasını ortaya çıxarırlar"

əsə etməz", "bu uşaq sənə ucbatından belə oldu", "Biz daha yaxşı ana-ata ola bilmədik", "Mən sənə bunun üçün müvafiq yetişdirdim?!", "Mənim belə uşağım ola bilməz", "Səndən adam olmayacaq" və s. kimi cümlələr pozuntunun daha da şiddətlənməsini artırır. Bundan əlavə, uşağı dinləməli və qərəzli davranmadan onu anlamağa çalışmaq faydalı olacaqdır.

Yeniyetmə və gənclərə narkotik maddələrin zərərli təsirləri və asılılıq mövzusunda yaşlarına uyğun düzgün informasiyalar vermək, ailə sistemində güclü və pozitiv bağlar inşa etmək, valideynlərin uşaqlarının dost olduğu şəxslərdən və sosiallaşdıqları ortamlardan xəbərdar olması, açıq anlaşılan qaydalar qoyma və qaydalara əməl etmə mövzusunda bütün ailə üzvlərinin həssasiyyət göstərməsi, məktəb, sivil cəmiyyət quruluşu ilə təmasda olmaq lazımdır. Digər hallarda, valideynlərin professional dəstək almalarında da fayda olacaqdır.

- Son illərdə yeniyetmələr

hallarda əxlaqsızlığa, kriminala, zərərli vərdislərə aid paylaşımlar olur. Təbii ki, həmin paylaşımı edən şəxslərin özünəməxsus formada müəyyən plan və niyyətləri vardır. Lakin bu kimi paylaşımlar artıq təbliğ formasını aldığına görə, insan həyatının həssas dövrü olan yeniyetmə və gənclərə birbaşa təsir edərək, onları da həmin istiqamətdə addım atmağa sürükləyir. Burada əsas məsuliyyət valideynlərin üzərinə düşür ki, məcburi formada yox, xoşluqla və dostcasına yanaşaraq, övladlarını həmin təbliğlərdən uzaq tutsunlar.

Hədsiz kompüter və internet istifadəsi şəxsin psixoloji inkişaf ərəfələrinə mənfi təsir edir. Həmçinin, sosial funksionallığı üzərində də mənfi təsirlər müşahidə olunur. Xüsusilə məktəb dövrlərindəki gənclərdə olduqca sıx görülən - internetin hədsiz istifadəsi - həmin gənclərin sosial münasibətlərinə mənfi təsir edərək, onları asılı formaya çevirir.

məktəbə telefon gətirirlər. Bu məsələ necə tənzimlənməlidir? Uşağa neçə yaşından sonra telefon vermək lazımdır?

- Əsas asılılıqlardan biri də yeniyetmə və gənclər arasında olan telefon və telefonla müxtəlif oyunların oynanılması (iqromaniya) halıdır. Bayaq da qeyd etdiyimiz kimi, telefondan istifadənin düzgün yolları olmasına baxmayaraq, gənclər çox zaman yanlış və özələrinə ziyan verən formada istifadə edirlər. İnsan beyni dopamin axtarışındadır. Dopamin biz əziyyət çəkdiyimiz zaman qalıcı formada istehsal olunur. Modern dövrün gəncləri əziyyət çəkmədən dopamin əldə etmək istəyirlər. Bu isə qalıcı dopamin yox, qısa müddətli və asılı edən dopamin istehsalına səbəb olur. Məsələn, oturub kitab oxumaq əziyyətlidir, kitabı oxuyandan sonra beyin dopamin ifraz edərək bizi mükafatlandırır. Lakin gənclər asan və qısa yollarla bunu əldə edirlər. Telefonda oyun oynama

yırlar və orada əldə etdikləri "uğur" onlara dopamin verir. Mən həmin dopamini "süni və aldadıcı dopamin" adlandırıram.

Telefon asılılığı olan gənclərə uyğun formada əlaqə qurmaq çox vacibdir. Səmimi və dürüst bir münasibət qurmaq və xoşmünasibət yaratmaq vacibdir. Bu vəziyyətin bir asılılıq olduğunu anlaması üçün onunla qurucu formada danışa bilərsiniz. Telefon və internet istifadəsi ilə əlaqəli konkret sərhədlər qoya bilərsiniz. Bütün bu yanaşmaları tətbiq edərkən yeniyetməyə örnək olmaq da vacibdir. Bu üzəndə evdə telefon asılılığı olan yetkin insanlar da özlərinin telefon istifadəsini azaltmalıdırlar. Telefon asılılığı olan şəxsə fərqli aktivliklər təklif etmək və müəyyən hobbilər etməsi təklif oluna bilər. Bu ərəfədə dəstəkləyici və səbrli olmaq da çox vacibdir və dərhal nəticə gözləməyiniz lazım deyil. Bütün addımlara baxmayaraq, telefon asılılığı aradan qalxmırsa, professional dəstək alınması tövsiyyə olunur.

- **Telefon asılılığı iqromaniyanın da genişlənməsinə səbəb olub. Təsədüfi deyil ki, hazırda reabilitasiya mərkəzlərində onminlərlə yeniyetmə və gənc oyun asılılığından xilas olmağa**

çalışır. Bu problemdən çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Bəli, digər asılılıq növü də iqromaniya - yeni onlayn formada qumar oyunlarının ödənişli və ya ödənişsiz formada oynanılmasıdır. Əslində, bu internet üzərindən olan bir oyun olsa da, ümumi sinifləndirilməsi DSM-5 kateqoriyasına əsasən tipik qumar olaraq bilinir və narkotik asılılıqlar qrupuna aid olunur. Çünki hər ikisinin yaranma ardıcılığı demək olar ki, eynidir. Bu asılılığa çox zaman artan miqdarlarda pulla bəhsə girmək, qumar oynama davranışının dayandırılmaması, zehnin davamlı onlayn qumarla məşğul olması, qumar oynamağın həyatdakı digər maraqlardan daha ön plana çıxması, mənfi nəticələrin ortaya çıxmasına baxmayaraq qumar oynamağa davam edilməsi və ya artan qumar oynama motivasiyasının olması səbəb olur.

"Hürriyyət"

“Məni qeyri-qanuni, əsassız ixtisar etdilər”

Haqsızlıqla üzləşən dəmiryolçudan rəsmi qurumlara müraciət

“Mən, Vüsal Gülləliyev, “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC-nin İnfrastruktur Departamentinin 1 nömrəli işarəvermə və rabitə sahəsinin Xətt Aparat Zalı sexində elektrik mexaniki işləyirdim. 2 il öncə Qəzənfər Abdulazimov və onun yaxın dostu Elxan İsmayılov işarəvermə və rabitə xidmətinə rəis təyin olunan sonra sahədə kütləvi ixtisarlara baş verməyə başladı. Daha doğrusu, ixtisar adı altında 50 nəfər işçini müxtəlif üsullarla öz ərizələri ilə işdən çıxmağa məcbur etdilər. Onlardan cəmi 3 nəfər ərizə yazmadı, onları ixtisarla işdən azad etdilər. Onlardan biri də mənəm”.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, bu barədə şikayətinin redaksiyamıza daxil olan müraciətində bildirilir.

V.Gülləliyev daha sonra əlavə edir: “Mənə göndərilən xəbərdarlıq bildirişində deyilirdi ki, bəs, ştatınız ixtisar olunur. Lakin ştatın ixtisarı dedikdə, konkret vəzifənin ümumilikdə müəssisənin ştat cədvəlindən çıxarılması (eyni və ya oxşar funksiyaları həyata keçirən bütün işçilərin ixtisarı) başa düşülür. Yeni bütün elektrik mexanikləri ixtisar edilməli idi. Lakin bu baş vermədi.

Mən 18 il stajlı dəmiryolçuyam, 38 yaşıma, 2 azyaşlı övladım var. Əmək Məcəlləsinin 78-ci maddəsinə əsasən, öhdəsində iki və daha çox 16 yaşınadək uşağı olanların ixtisar zamanı işdə saxlanılmasına üstünlük verilir. Bütün bunlara və sexdə təqaüdcülər olmasına rəğmən, məni qeyri-qanuni, əsassız ixtisar etdilər. Çünki İnfrastruktur Departamentinin 1 nömrəli işarəvermə və rabitə sahəsində qanunvericiliyinə məhəl qoyulmur, hər şey Qəzənfər Abdulazimovun, Elxan İsmayelovun arzusundan asılıdır.

O gündən bəri hüquqlarımın müdafiəsi üçün həm Həmkarlar İttifaqına, həm də Əmək Müfəttişliyinə müraciət etdim. Lakin, bu iki qurum öz vəzifə səlahiyyətlərini yerinə yetirmə-

diyinə görə, əmək hüquqları kobud şəkildə pozulur.

Əmək Müfəttişliyinə iki dəfə izahat verməyimə baxmayaraq, izahat vermədiyimi bildirərək, işi araşdırmadılar. Dəmiryolçular Müstəqil Həmkarlar İttifaqı komitəsi isə ümumiyyətlə müraciətlərimi görməzdən gəldi.

Əmək Müfəttişliyinə iki dəfə izahat verməyimə baxmayaraq, izahat vermədiyimi bildirərək, işi araşdırmadılar. Dəmiryolçular Müstəqil Həmkarlar İttifaqı komitəsi isə ümumiyyətlə müraciətlərimi görməzdən gəldi. Halbuki, Həmkarlar İttifaqının üzvü olan işçilərin ixtisarı zamanı müəssisənin həmkarlar təşkilatının əsaslandırılmış yazılı qərarı olmalı idi. Əsassız ixtisar ediləcəyimi bildikləri halda, həmkarlar komitəsi heç bir müdaxilə etmədi və məni qeyri-qanuni ixtisar olmağıma göz yumdu...

Halbuki, Həmkarlar İttifaqının üzvü olan işçilərin ixtisarı zamanı müəssisənin həmkarlar təşkilatının əsaslandırılmış yazılı qərarı olmalı idi. Əsassız ixtisar ediləcəyimi bildikləri halda, həmkarlar komitəsi heç bir müdaxilə etmədi və məni qeyri-qanuni ixtisar olmağıma göz yumdu.

Sahib Məmmədov Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasına sədr təyin edildikdən sonra, atam onun qəbuluna getdi. Hər şeyi ona izah etdikdən sonra və məsələni araşdırdıqdan sonra cənab sədr Dəmiryolçular Müstəqil Həmkarlar İttifaqı komitəsinə tapşırıq verdi ki, işəgötürən Qəzənfər Abdulazimovdan məni işə bərpa edilməyimi tələb etsinlər. Həmkarlar İttifaqları haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNUNUN 12-ci maddəsinə əsasən, həmkarlar İttifaqlarının işəgötürən tərəfindən əmək və həmkarlar İttifaqları haqqında, habelə sosial, iqtisadi məsələlər barədə qanunvericiliyə əməl olunmasını və aşkara çıxarılmış pozuntuların aradan qaldırılmasını tələb etmək hüququ var.

Dəmiryolçuların Müstəqil Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Vəqif Bədəlovla, oranın hüquqşünası Samir adlı şəxslə və İnfrastruktur Departamentinin həmkar sədri Namaz Nəzərovlə dəfələrlə əlaqə saxladım, lakin onlar müxtəlif bəhanələrlə işi

həll etməkdən yayınırdılar. Görünür, bunlar nə qanunu, nə də Sahib Məmmədovu saymırlar, sanki bunları rəhbəri AHİK sədri Sahib Məmmədov yox, işarəvermə və rabitə xidmətinin rəisi Qəzənfər Abdulazimovdur.

Dəfələrlə edilən zənglərdən sonra İnfrastruktur Departamentinin həmkar sədri Namaz Nəzərov mənə dedi ki, “işarəvermə və rabitə xidmətinin insan resursları üzrə aparıcı mütəxəssisi Sevinc Məmmədova ilə əlaqə saxla”. Məndə sevindim ki, yəqin işə bərpa olunuram. Lakin bu qadının mənə dediyi həm gülməli oldu, həm də ağlamlı. Mənə dedi ki, “CV GÖNDƏR, LAZIM BİLSƏK, SƏNİ ÇAĞIRARIQ”. Dedim, “siz nə danışırsınız, mən bəyəm yeni işçi kimi gəlirəm ki, CV göndərim? Mən 18 il stajlı dəmiryolçuyam, qeyri-qanuni işdən azad edilmişəm, işə bərpa edilməliyəm və mənə məcburi işburaxmaya görə kompensasiyada ödənilməlidir. Lap kompensasiyadan keçdim, mən işə bərpa edilməliyəm”. Elə bunu demişdim ki, dəstəyi asdı.

Zəng vurdum Dəmiryolçular Müstəqil Həmkarlar İttifaqı komitəsinin hüquqşünası Samir bəyə, dedim Sevinc Məmmədova belə deyir. Gördüm ki, bu da onun dediklərini təkrarlayır. Mən də soruşdum ki, yaxşı, bəs Həmkarlar Təşkilatının burda rolu nə oldu? CV-ni hər kəs göndərə bilər, bunun üçün həmkar təşkilatına

ehtiyac yoxdu. Həm də lap fərz edək ki, mən CV vermək istədim, sayta heç vakansiya yerləşdirilməyib, CV-ni hara göndərməliyəm? Siz məni ələ salmışız?

Daha deməyə söz tapmadı, ondan sonra zənglərimdə cavab vermirdi, yanvar ayından bəri göndərdiyim rəsmi ərizəmi də cavabsız saxlayıb. Bu da Dəmiryolçuların Müstəqil Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin işi. Bunların adı müstəqildir, müstəqillikdən heç əsər əlamət də yoxdur, tamamilə ADY-nin vəzifəli şəxslərindən asılı vəziyyətdədirlər. İşçilərin hüquqlarını müdafiə etmək əvəzinə, işəgötürənə hüquqlarımızı pozmaqda köməklik göstərirlər. Mən 18 ildir Həmkarın üzvüyəm və üzlük haqqı ödəmişəm, lakin onlardan bu günə kimi nə maddi yardım, nə hüquqlarımın müdafiəsində durmaqlarını görmüşəm. Maddi yardımlar həmişə eyni adamlara verilir, rəhbərliyə yaxın adamlara.

Təəssüf ki, Dəmiryolçuların Müstəqil Həmkarlar İttifaqı Komitəsi üçün ADY-də hansısa sahənin rəisi qanundan daha üstündür”.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

İlahinin seçimi

Fitri istedadla doğulanlar birbaşa İLAHİNİN seçdikləri ol- duqları üçün Allahın bu istedad sa- hiplərinə aç- dığı yolla bağlı bir qaydası po- zulmazdır: seçdiklərini

özünün yazdığı möhtəşəmliyə apardığı yolda on- ları müxtəlif labirintlərdən - hadisələrdən keçirir. O yollar nahamar, ağırlı- acılı, məşəqqətli və s. ola bilər. Maraqlı burasıdır ki, o çətinliklərdən keçirərkən seçdiklərinə əzm də, iradə də, mətə- nət də verir. Dözməyə ürəyi, daşımağa çiyni də əsirgəmir. Çünki sonunda işığa, nura qovuşdu- rur. Sonradan dərk olunur bu, üstündən çox il- lər keçdikdən, yaşandıqdan sonra...

Yeniyyətə vaxtı günlərin birində dizindən ağır bir zə- də alarkən hamı - özü, anası, yaxınları çox üzülmüşdü- lər. O zaman həmin ağır onları üzəndə kimsənin ağlına da gəlməmişdi ki, bu hadisə əslində böyük bir möhtə- şəmliyə gedən ilk yoldu, zədə timsalında açılıb yeniyyət- mə Səməndərin qarşısında və bu yıxılmaq əslində qalx- maq üçün bir səbəbdir. Belə olmalıymış: dizindən aldığı zədə səbəbindən müalicə almalı, heç yerə çıxma bilməmə- li, uzun- uzun yay günlərini, qara- qara qış gecələrini ötürmək və darıxmaq hissini dəf etmək üçün radio onun dadına çatmalıymış. Radioda qulaq asdığı ədəbi - bədii verilişlər onun ruhuna axmalı, onu qidalandırmalı, qa- nadlandırmalı və bir az sonra işə həyat yönünü, istiqə- mətini dəyişdirməli imiş.

Aktyorluq inandırıcı şəkildə başqalaşa bilmək bacarı- ğıdır. Bu bacarıqsa hər bir aktyorda ayrı- ayrılıqda müəy- yən formada özünü büruzə vermiş olur. Kimi gözəl plas- tikası, kimi gözəl səs tembrli, kimi gözəl fakturası, kimi gözəl səhnə nitqi bacarığı və s. ilə bu sənətə gələ və iş- ləyə bilər. Amma bir şəxsə saydığımız və saymadığımız bütün xüsusiyyətlərin olması nadir hallarda olur. Olursa, bu artıq çoxluqdan fərqlənmək deməkdir. Olursa, bu, artıq aktyorluq sənətinin zirvəsi deməkdir. Olursa, bu, artıq İLAHİNİN seçimi deməkdir.

Səməndər Rzayevdən bəhs edirik, aktyor ömrü cəmi 20 ilə məhdudlaşan, fəqət sonrakı əsrdaşlarına səsi-sə- dası yetən nəhayətsiz möhtəşəmlik mücəssəməsindən - parlaq istedad sahibindən! Onun fakturası, plastikası, gözəl səs tembrli, səhnə nitqi bacarığı, aktyor səmimiyyə- ti, bədən dili və s. hər biri ayrı- ayrılıqda bir aktyor idi. Onun yaratdığı obrazlara baxanda bir daha əmin olursan ki, oynadığı obrazları heç kim onun qədər cazibədar oy- naya bilməzdi. Elə bircə yaratdığı obrazlarda gözləri və qaşları vasitəsilə ifadə etdiyi mənalar kifayətdir ki, onun aktyor oyununa heyran olasan. Bircə səsi kifayətdir ki, bu ecazdan qurtulmayasan, qulaq asmaqdan yorulmaya, doymayasan. Obrazın duyğularını, yaşantılarını tamaşa- çıya olduğu kimi çatdırmaq üçün təkə plastikası kifayət edir ki, bu aktyor oyunu qarşısında təzim edəsən.

Varlığında qərarlaşan, bulaq kimi qaynayan isteda- dından danışmağa hünerim çatmaz. Amma bir reallıq or- tadadır: Azərbaycan teatr və kino sənəsində, demək olar ki, istedadın beləsi görünməyib. Düşünəndə ki, öm- rünün cəmi 41-ci baharında həyatla vidalaşmış, amma ya- ratdığı obrazlardan boylanansa qocaman biridir, yenə heyrdən diksinirsən. Bu, qrimlə formalaşdırılmış obraz deyildi, içindəki səssiz fəryadlardan formalaşmış vücut idi, beləcə görünürdü. Həyatında yaşadığı ədalətsizliklə- rdən dolayı bezmiş bir ürəyin vaxtsız yaşa dolmasıydı, qocaman bir şəkildə boylanırdı...

Yoxluğundan sonra təəssüflər heç nəyi qaytarmasa da, bu il böyük sənətkarın 80 illik yubileyidir. Verilməyən haqların az da olsa, qaytarılması üçün gözəl fürsətdir. Bu fürsəti dəyərləndirərək 80 illik yubileyinin layiqli keçirilmə- sinə ümid etmək və inanmaq istərdik.

Yəqin ki...

Şaiqə HƏMZƏQIZI

Bəxtiyar Vahabzadənin poeziyasında kamill şəxsiyyət problemi

İnsan - dünyanın xaricində yaşayan varlıq deyil... "İnsan - insan dünyasıdır, dövlətdir, cəmiyyətdir" - bu, fikir dahi K.Marksa aiddir, bu gün də dəyərini itir-məmişdir. Qalır insanın ailədə və cəmiyyətdə tərbiyəsinə. Şəxsiyyətin yetişməsin-də əsas amil münasibətlərin qurulmasıdır: mənəvi zənginlik, sərvətlərin maddiləş-məsi və düşüncələrin emosionallığı və sairin öz yerini tutmasıdır.

Allahverdi Eminov

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Pedaqogikada belə bir fikir mövcuddur ki, insanların yaxşı cəhətlərini gör-mək çətinidir, o, hələ Şahnazı bu mənada tanıma-mışdır, onun toy məsləhətində tək-lifini yerə salmaqda hirs-lənir və məclisi tək gedir.

B.Vahabzadə qəhrəmanının yaxşı cəhətlərini izləyir, musiqi qabiliyyətini al-qışla-yır. Eləcə də Əmirxana S.Vurğunun simpa-tiyası olduğu qədərincə B.Vahab-zadə təsa-düfən yazmamışdır: "Əmirxanın yenidən-qurma prosesində ictimai həyat amillərinin təsirini daha aydın, daha canlı göstərmək lazımdır". Hatəm toyda şairə Gülpərinin sə-sinə heyran kəsilir və elə zənn edir ki, onun-la evlənsə xoşbəxt olar, sözlərinə mahnı da bəstələyər. Belə məqamlarda o, özünü bəd-bəxt hesab etmir, bu-na onun mənəvi haqqı da çatmır, ona görə ki, bəstəkardır, istedad-lıdır, Gülpəri ilə tanış olmuşdur. Lakin bir sualın cavabına şair tələsmişdir: Şahnaz to-ya Hatəmlə gəlsə idi vəziyyət dəyişərdimi?

B.Vahabzadə təbiətən musiqilə necə deyərler "yatıb - duran" insandır. "Mu-ğam" poemasını təsadüfən yazmamışdır: Poema-da xüsusən, milli musiqimizə gözəl şeirlər həsr etmişdir:

*Zurna haray salır, coşur nağara,
Gah "Koroğlu" çalır,
gah "Tərəkəmə".
Sən ey cavan oğlan, bu havalara
"Köhnəlibdir", - deyər, gəl,
dodaq büzmə!
Bir anlıq səbr elə, qulaq as ona,
Bir bax, nağaranın gupputusuna!
O, düşməni üstünə gedən qəhrəman
Bizim babaların addım səsidir.
O coşğun "Cəngi"lər əllərdə yanan
Misri qılınc səsi, el nəresidir. -*

hayqıran şair Qərb musiqisinə də hör-mətlə yanaşır.

*Motsarti, Şuberti, Şopeni
Səndən az duymaram,
az sevmirəm mən.
Ancaq heç bir qüvvə ayırmaz məni
Üzeyirin şirin nəğmələrindən...*

Hatəm Şahnazsız - belə demək müm-künse - Gülpəriyə min könüldən vu-rulur. O, hey iş otağına çəkilir, nəğmələr çiçək açır onun dodaqlarında. Hey çalır, oxuyur. Bəs Şahnaz nə düşünür, hansı hissləri keçirir? Onu tamam başqa şeylər məşğul edir: Qə-

zetlərdə boşanan, ölən, təzə filmlər çıxan informasiyaları izləyir.

**Nə üzündə qayğı var,
Nə qəlbində həyəcan.
Onun zəhləsi gedir
Kədərli mahnılardan.**

Şahnaz bu cür tərbiyə almışdır. Evdə tək qalanda bir mahnı belə, oxuma-mışdır.

**Qəlbində gizlənməmiş
Nə bir arzu, nə bir sirr.
Onun məhəbbəti də
Nifrəti də bilinmir.**

Hatəm sanki tənhalamışdır, Gülpərinin şeiri üzərində "yanıqlı romans" yazmaqda-dır. Hatəm ilhamla yazdığını çalmaq istər, yeganə dinləyicisi Şahnaz ola bilər və bu sevincli duyğu ilə Şahnazı oyatmaq istərsə, heyif. Şahnaz bu məqam-larda sanki mü-qəvvadır. "Qoy yataq, - pıçıldayır. - gedir". Hatəm sözlərinin peşi-maңçılığını çəkir. Ye-ganə anası oğluna qulaq asır, fərəhlənir.

**Baxdı, baxdı oğluna
Şirmayı dillər üstə
uçan barmaqlarına.
Asta-asta oxudu,
Hatəm oxudu yenə
Sözlər bir mizrab kimi
Toxundu ananın da
Qəlbinin tellərinə...**

Şahnaza anbaan dəyişmək xasiyyəti yad deyil, gah Hatəmə yovuşur, gah onu xoş gəlmələrlə danışıdır, gah da qəlbi buza dönür. Hatəmsə bu günlərdə, saatlarda Gülpə-rini düşünür, onun qəlbinə ovlayan bu qız-la evlənməyə dəyərmə? Yenə tərəd-düdlər, tərəddüdlər, Şahnaza qarşı küskünlük. Ha-təm də adekvat olaraq Şahnaz ba-rədə qə-rarını təsdiqləyir ürəyində.

**Hatəm də ürəyində
fikirləşdi: "Düz dedin.
Sən Nərgizə qızılığul,
gecəyə gündüz dedin.
Mənle yaşadınsa da
ürəyimə yad oldun.
Sən mənə sırdaş deyil,
sadəcə arvad oldun!"**

Poemada Hatəm, necə deyərler, dəymə-düşər xarakterdə təsvir edilmişdir. Yuxarıda-kı qənaətdə gələrək peşimanlayır da: "Mənim pak üreym var, qoy o ləke-lənməsin".

**Qorxuram ağlım çaşa,
ehtirasa baş əyəm,
Qorxuram iradəmə
sahib ola bilmərəm". -**

Tərəddüd edirsə, "evdə haraylar yüksə-ləndə" Gülpərinə unutmur:

**Durardı göz önündə
heykəli Gülpərinin.
Sızlardı ürəyində
bir inilti, birinin.**

Hatəmin poemada effermerliyi - əxlaqi tərbiyəliliyə ər və arvad arasındakı fərqli dünyagörüşü şərtləndirən bir amil kimi nə-zərə almalıyıq. Çünki ər-arvad münasibətlə-rində daxili istəklərin və motivlərin formalaş-

ması səviyyəsidir. Hatə-min bir insan kimi formalaşmasının mühüm meyarı davranı-şındakı sərbəstliyi və burada iki cəhəti nəzərə almalıyıq: birincisi, onun əxlaqi sə-batlılığıdır, xırda hisslər-dən uzaqlaşa bil-məməsidir (Gülpəriyə dərhal uymasıdır), ikincisi, Şahnaza olan "yeni münasibətin oyanmasıdır". Şahnazı isə ana olmaqla əri-nə qayğılı olmaq hissi maraqlandırır və bu, onun şəxsi iztirablarına son qoyur. Hatəm kamilləşməyə doğ-ru gedir. O, Gülpərinin görüşünə tələsir, lakin qarşıda arvadı və onun qız öv-ladı dayanır, dedi-yi "Xəstəyəm" yalanın iztirabını yaşayır.

Digər haşiyə: B.Vahabzadə poemada analıq qüdsiyyətini qiymətləndirmə-sidir. Əsərin ən dərin hissiyyəti oyadan yeridir.

**Duyğular dəyişdi... Uşağ olandan
Şahnazın yuxusu ərsə çəkildi.
Körpənin mənasız qığıldısını
Dünyanın ən dərin mənası bildi.
Körpə ağlayanda onun sə-sindən
Şahnaz vəcdə gəlir, tez kövrəlirdi.
Körpənin saçından, gül nəfəsindən
Ona qızılığulün ətri gəlirdi..**

Uşağın ailədə doğuluşu xoş və göz-ləni-lən möcüzədir, ən kəskin konfliktləri buz ki-mi əridir. Şahnaz gənc ərinə anlamasa da, körpəsindən sonra tamam dəyişir, özü də inandırıcı situasiyalarda.

**Başqa duyğular ilə
Şahnaz indi yanırdı.
Gün-gündən daha artıq
Hatəmə bağlanırdı.
Uşağın sifətində
həm özünü, həm də ki ,
Hatəmi görürdü.
Əşqini, sevincini
O, qəmini görürdü
Səvməyib gəlmişdi o,
ərə, həqiqətdi bu,
İndi isə o, seviridi...**

Bəli, məhəbbət hər şeyə qadir anlamdır, o, qranit daşı parçalamağa qadir qüvvədir.

Şahnaz artıq arzusuna qovuşmuşdur, bəlkə də onu düşünmüş ki, Hatəmi sev-sin, onu ata kimi sinəsinə körpəsi kimi sıxsın. Gənc analar həmişə bu xəyalının gerçəkləş-məsini istər, gələcək ailə səadətini burda axtarar. Bu məqamda yadıma böyük rus pe-daqoqu K.D.Uşinskinin kəlamları düşdü: "İnsanın bütün arzularını yerinə yetirin, an-caq onun həyat məqsədlərini əlindən alın, onda görərsiz ki, o, nə cür bədbəxt və zəif bir məxluqa çevrilir. Həyatda məqsəd insan ləyaqətinin və insan xoşbəxtliyinin üreya-dır". Şahnaz qızı Sədaqətdən sonra özünü tən-ha, yalnız hiss etmir, daha sonra sevgi çı-rpıntılarının səsinə cavab verəcəkdir, "Ay-gün"də olduğu müəllif ricəti kimi. Aygün dü-şündüyü kimi:

**Yox! Bu ola bilməz!..
Aygün bir daha
Sözünü çəynəyib qaytarmaz geri...
Ümidlə, ümidlə baxım sabaha
Mənim üreya-dır onun son yeri...
Mənimdir o meyxos, o dolğun çiçək.
Sevəcək, sevmək o dilbər mənə.
Mənimlə bir yerdə dövrən sürəcək,
Ayırmaq olarmı səsdən nəğməni?**

Hatəm körpəsindən sonra peşimanlayır,

(B.Vahabzadə - 100)

vicdan əzabı içində sarsılır. Bunu o, bacarır, şair də qəhrəmanının bu hələtindən sarsılır:

**Bu qaynar dodaqlar, bir saat əvvəl,
Bakir bir yanaqda yanmıyordımı?
Qaldım öz içimə özüm məəttəl,
Əhdini, eşqini Hatəm qırdımı?**

**Yox, yox! Bu mümkünmü?
Mən ki, gülmüşəm
Gündə bir budaqda yurd salanlara.**

**Bu, bir həqiqətsə neylədin, Hatəm,
Sənin sözün hara, əməlin hara?..**

Hatəm də öz növbəsində sarsıntı keçirir, oxucuya elə gəlir ki, Hatəm atdığı risqlı ad-dımı qeyri - ixtiyarı atmışdır, Gülpərinin bir öpüşünün "qurbanı" olmuş-dur. Qıza demə-yə cəsarət edərmə desin ki, keç təqsirimdən, səni aldatmışam, riya-karam mən. Mənim arvadım da, uşağım da var. Bu ovqatda Ha-təm vicdanın səsinə eşidir öz timsalında:

**Mənim qızımı da aldadacaqdır?..
Onda dözərmimi?.. Yox, bu çətinidir.
Burda söz vicdanın, ədalətin, -**

fikirilər - tərəddüdlər içində çapalayır. Bəxtiyar Vahabzadənin "İztirabın sonu" poeması insan xarakterinin "gizlin" qatlarını üzə çıxardır, müxtəlif situasiyalarda effe-merlik nüanslarına işarələr vurur və eyni za-manda insan hisslərinin müqəddəsliyinə to-xunur. İnsan hisslərinə biganə qalmamağı aşılayır. Lakin bu hiss dünyaya göz açan övladın qarşısında sarsıla da bilir. Şairin ötən əsrin 50-ci illərində qələmə aldığı poe-ma üzünü XXI əsrə tutur: övladını çamurlu-ğa tulazlayan, gələcək taleyini düşünməyən, xüsusilə, ataların qeyrətsiz vicdanına işarə-dir. Övlad naminə xırda konfliktlər üçün ailə-nin dağılması cəmiyyət qarşısında ən böyük günahdır, intim hisslərin naminə övladları məchul gələcək həyata etibar etmək yara-maz. Unutmayaq ki, Bəxtiyar Vahabzadə poeziya-sında bir pedaqoq olaraq kamill şəxsiyyət tərbiyəsinin bədii həllinə cavab ver-mişdir.

Leyla Ağalar qızı Bədirbəyli 1920-ci il yanvarın 8-də Şəmkirin Morul kəndində anadan olub. Bəzi mənbələr isə onun Bakıda dünyaya gəldiyini göstərir. Bu, həqiqətə uyğun deyil. Belə ki, anası Bikə xanım Şəmkirdən Musaxan bəyin qızı, atası Ağalar Şəmkirdə kənd bəylərindən biri idi. Leyla xanımgilin əsli-nəcabəti hər iki tərəfdən mal-mülklü, geniş imkanlı olublar. Onların böyük torpaqlardan ibarət əraziləri vardı. Bu nəsil 1918-ci il hadisələri zamanı Gəncəyə gəmişdi. 1920-ci ildə Azərbaycanda Sovet hakimiyyəti qurulanda onların da torpaqları, varisərvəti və malikanələri əllərindən alınmışdı. Nəsil nümayəndələri bundan sonra müxtəlif yerlərə səpələnmiş və Bakıya köç etmişdilər.

(Əvvəli ötən sayımızda)

1946-cı ildə "Arşın mal alan" filminin yaradıcı heyətinə, bu sırada Leyla Bədirbəyliyə Stalin mükafatı təqdim olunub.

Həmin filmə indi də bizdə və başqa ölkələrdə maraqla baxılır. Buna səbəb təbii ki, buradakı hadisələr, zəngin musiqi, bir-birindən gözəl ariyalar, rəqslərin quruluşu, personaları yaradanlar və bu sırada L.Bədirbəylinin Gülçöhrəsidir. Filmdə rəqslərə Əlibaba Abdullayev quruluş vermişdir.

"Arşın mal alan" musiqili filmi dünyaya yayıldıqdan sonra bir sıra ölkələrdən Leyla Bədirbəyliyə məktublar gəlirdi. Bolqarıstandan bir qadın yazırdı: "Mən beş oğulun bir bacısına sizin oynadığınızı Gülçöhrənin adını verdim. Bolqarıstanın Gülçöhrəsi sizin kimi şöhrət qazansa özümü xoşbəxt sayaram".

Aktrisa 50-ə yaxın bədii, qısametrajlı və televiziya filmlərinə çəkilib. O, "Görüş", "Onun böyük ürəyi", "Koroğlu", "Fətəli xan", "Səbuhi", "Aygün", "Kölgələr sürünür", "Dəli Kür", "Dərviş Parisi partladır", "Mən ki, gözəl deyildim", "Asif, Vasif, Aqasif", "Qəzəlxan", "Çarvadarların izi ilə", "Qanlı zəmi", "Mən mahnı qoşuram", "Kişi sözü" və s. bədii filmlərdə çox gözəl və nümunəvi obrazlar yaradıb.

Gözəllik də istedad kimi Allah vergisidir. Gözəllik Allah əmanəti olan insan ruhunun sifətdə, simada, hüsnə bioloji təzahürüdür. Hürufilər deyirdilər ki, insan həqqdən qopmuş

Leyla Bədirbəyli haqqında əlavə bilgi və həqiqətlər

nur parçasıdır. O adama gözəl deyilir ki, üzündə-zahirində və daxilində-mənəviyyatında Allahın nuru təcəssüm olunub. Buna süni atributlar əlavə etmək olmaz, gözəllik təbii olmalıdır. Allah nuru ən təmiz, ən şəffaf və ən cazibədar işıqdır. O heç bir yenilik, əlavə bezək qəbul etmər. Gözəli səhər yuxudan duranda bəyənlər. Əsl gözəl yatanda da, duranda da Günəşə bənzər. O, Ay kimi batıb, gün kimi çıxmaldır (155, s.20).

Xalq yazıçısı Anar yazır: "Gözəl qadın milli sərvətdir". Bu fikir Leyla xanıma necə də uyğun gəlir. Sənətin-həm poeziyanın, həm də incəsənətin cövhərində gözəllik dayanır. Sənətin bilavasitə daxilində olan, icra edən, tənənnüçüsünə çevrilən, zahirən və daxilən gözəl olan insan görün həmin sənəti necə gözəlləşdirərək göyə qaldırır, insanları ram edir, Leyla Bədirbəyli kimi...

Gözəlliyi göz təyin edir, duyğu, hiss ona sahib çıxır. Gözəllik xəyalda, təxəyyüldə sənətə çevrilir. Oskon Uayld yazırdı: "Cahanda da, sənətdə də gözəlliyin gücü səmimiyyətinədir". Leyla xanım nur parçası, qadınlıq simvolu olaraq həyatda da, sənətdə də səmimi idi. Çox vaxt gözəl qadınlar təkəbbürlü olurlar. Şairlər buna naz deyir və vəsf edirlər. Deyirlər ki, nazsız gözəl duzsuz xörək kimidir. Biz Leyla xanıma yalnız oynadığı filmlərdən, çıxış etdiyi televiziya-dakı teatr tamaşalarından və verilişlərdəki aparıcılığından görüb tanıyı-şıq. Onun zamanəsinin adamları, yaxından tanıyan, əlaqədə olanlar danışdırlar ki, Leyla xanım təkəbbürdən, naz-qəmzədən, özündən razı olmaqdan, kiməsə yuxarıdan aşağıya baxmaqdan, kiminsə xətrinə dəyməkdən tam uzaq bir qadın idi. O, əsl xanımlıq üçün yaranmışdı.

Leyla xanım incəsənət aləminin, səhnəmizin zینəti idi. Ona 1949-cu ildə Azərbaycan SSR əməkdar, 1959-cu ildə xalq artisti fəxri adı, 1946-cı ildə SSRİ Dövlət, 1972-ci ildə Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı adı verilmişdir.

L.Bədirbəylinin gözəl diksiyası, aydın danışığı və nətiqlik qabiliyyəti var idi. O, nətiqliyi hələ uşaqlıqda anası Bikə xanımdan öyrənmişdi. Yaşa dolarkən Leyla xanım AzTV-də bir-birindən maraqlı verilişləri idarə edirdi.

1990-cı illərin əvvəllərində yubileyi keçirilərkən onun səhnədəki rəq-

si böyük marağa səbəb olmuşdu. Səhnəyə ilk qədəm qoyduğu rəqsin, bu sənətin sirləri hafizəsində, incəlikləri, tərəvəti hələ də onun canında, sevgisi ürəyində qorunub qalmışdı axı...

Leyla xanım maraqlı, rəngarəng və məhsuldar ömür yaramışdı. O, öz ömrünü nağıla bənzədirdi. Nağıllar şirin olur və xoş sonluqla bitir. Fəqət onun ömrünün sonları şirinliklə bitdimi? O, Kamil Aslanovla birlikdə 55 il xoşbəxt ömür sürmüşdü. Daim bir-birinə bağlı olaraq yaşamışdılar. Onlar bir-birlərinin möhkəm və sarsılmaz arxa-dayağı idilər.

Həyat yoldaşı bir gün ona deyir: -Sənə təzə avtomobil alacağam. -Avtomobilim yoxdur bəyəm, mənə bu da bəsdir. -Köhnəlib, sənə layiq deyil, sənə yaraşmır, yenisini almaq lazımdır.

Beləliklə, Kamil təyyarəyə билет alaraq Almaniyaya ölkəsinə gedir, oradakı dostu vasitəsilə arzusunu yerinə yetirir. Aldığı avtomobilə dostu ilə eyləşib geri qayıdır. Ukrayna ərazisindən keçib gələrkən yağışlı havada avtomobil yoldan sürüşüb çıxır və hər ikisi həlak olur. Kamilin cənəzəsi Bakıya gətirilir. 1995-ci ildə baş verən bu hadisədən Leyla xanım sarsılır və stress keçirir. Yarası sağalmayan Leyla xanım bir il keçməmiş daha bir faciə ilə qarşılaşır. Qızı Laləni Bakıda Kukla Teatrının qarşısında avtomobil vurur və o, 48 yaşında həlak olur. Hadisə zamanı anası ilə birlikdə olan qızı Cəmilənin ayaqları sınır. Övlad itkisinə, nəvənin zədələnməsinə dözə bilməyən Leyla xanım daha ağır sarsıntı keçirir, psixoloji gərginlik içində olur, özünə qapanır, tərki dünyalıq yaşayır, evdən bayıra çıxmır, heç yere getmir və heç kəsə görüşüb əlaqə qurmur. Bu hal illərlə davam edir. Yalnız 1998-ci ildə evdən çıxır. Dövlət başçısı Heydər Əliyev L.Bədirbəyliyə "İstiqlal ordeni" təqdim edir. Həmin zaman o, bu ordenlə təltif olunan ilk qadın idi.

Səhnəmizin gözəli Leyla Bədirbəyli 1999-cu il noyabrın 23-də 79 yaşında dünyadan köçüb və fəxri xiyabanda dəfn olunub.

Leyla xanımın həyatı ilə bağlı bəzi məqamları da qeyd edək. Onun atası Ağalar uzun illər herbiddə çalışmış və polkovnik rütbəsinə qədər yüksəlmişdi. Böyük Vətən müharibəsinin qızğın çağında, 1943-cü ildə Bakıya, ailəsinə onun itkin düşməsi barədə sənəd göndərilmişdi. Bikə

xanım ona yas saxlayır, 40 mərasimini də qeyd edir. Beləcə hamı onu amansız müharibənin qurbanlarından biri sayır. Dörd il sonra Ağalar sağ-salamat evə dönür. Həmin gün Leyla müğənni Sara Qədimovagildə imiş. Bildirdiyimiz kimi, onlar hələ gənclik illərindən, filarmoniyaya dövründən yaxın rəfiqə idilər. Evdən Saragilə zəng edib deyirlər: "Leylanın atası qayıdıb, lakin ona qəfildən bildirməyin". Sara xanım Leyla xanımla onların evinə gəlir. Mənzilə daxil olanda Leyla atasını görəndə özündən gedir və az sonra özünə gəlib atasının böynünə sarılır.

İTV-nin şəkdliyi "Vətən uzaqda deyil" silsilə verilişlərin birindən apardığımız qeydlərə nəzər salaq.

Leyla Bədirbəylinin nəvəsi Mehin

mək paltar tikmək, toxuma işləri və s. Yadımdadır bağda olanda bizə ipək parçalardan paltarlar (sarafanlar) tikərdi, əla çox dadlı qarpız mürəbbəsi bişirərdi. Çox xoşlayardıq, yedikcə doymazdıq. Ürəyimiz istəyəndə bizə halva çalardı, üstünə gözəl naxışlar vurardı. Əllərinə baxıb öyrənərdik. O, bağda olanda da dincəlməz bizim nazımızı çəkər, gələn qonaqlara, qohumlara xidmət edərdi. Allah, Leyla mama o qədər qonaqcanlı idi ki... Əvvəldən gözütöx, görüb-götürmüş, alıcənab və səxavətli xanım kimi yetişmişdi. Əslən ata və ana tərəfdən şəmirkili idilər. Hər iki tərəf bəy nəslindən idi. 1920-ci ildə bolşeviklər onların varını, sərvətini və mülklərini əllərindən almışdı. Onlar həmişəlik Bakıda məskunlaşmışdılar.

Cavanşir Amerikanın Texas ştatının Hyuston şəhərində yaşayır. Həyat yoldaşı Sabir Novruzov mühəndisdir və iri şirkətlərin birində çalışır. Onlar ora Qrenkart vasitəsilə gediblər.

Haşiyyə: Leyla və Fərəc Cavanşirovların oğlu Cavanşir Cavanşirov ömür-gün yoldaşı Elmira xanımla Bakının mərkəzində, Fəvvarələr meydanındakı mənzildə 2017-ci ilə qədər yaşayıblar. C.Cavanşirov həmin ildə dünyasını dəyişib. O, AzTV-də operator işləyirdi.

Mehin xanımın fikirlərindən: "Biz ona nənə demirdik, Leyla mama de-

Mənim atam Leyla xanımın oğludur, anam Elmira xanımdır. Bizim nəsilə Leyla nənəmin adı həm bibimizin qızına, həm də mənim qızıma verilib.

Verilişin aparıcısının sualı: -Leyla xanımın istedadı nəsilə kimdədir?

Mehin xanımın cavabı:-Nənəmin istedadı mənədir, lakin istifadə etməmişəm. Məktəb illərində 8-10 yaşlarım olanda "Azərbaycanfilm" kinostudiyasından gələrək məktəbin siniflərini gəzər, filmlərdə uşaq rollarında çəkilmək üçün seçim edərdilər.

yirdik. Axı ona nənə deyə bilmirdik, cavan görünürdü, çox gözəl idi, necə nənə deyəydik ki... O, bizə bildirdi ki, hə, madam ki, nənə deməyə diliniz gəlmir, onda Leyla mama deyin. Elə də oldu. Uşaqlıqdan bizə təmizkar, səliqəli, gözəl olmağı öyrətmişdi, deyirdi-yemək masasına gələndə qədər yuyunub səliqəli olun, təmiz geyinin, saçlarınızı gözəl darayın. Həmişə söylərdi ki, heç yerdə Leyla Bədirbəylinin nəvəsi olduğunuzu deməyin, bundan istifadə etməyin, qürurlanmayın.

Mən böyüyüb təhsil alıb Leyla mamanın bir zamanlar təhsil aldığı 134 sayılı ümumtəhsil məktəbdə dərslər demişəm.

Amerikada, elə əslində hər ölkədə ermənilər bizim zəngin mətbəxi öz adlarına çıxırırlar. Hyustonda 2001-ci ildə Azərbaycan mətbəxi qrupu açdım. Nənəm vaxtilə anamada, mənə də hər cür yemək bişirməyi öyrətmişdi. Onun əlindən hər şey gəlirdi - yeməklər, şirniyyatlar bişir-

Bu zaman həmişə mənə seçər, yoxlama kadrı çəkmək üçün kinostudiya binasına dəvət edərdilər. Lakin, hər dəfə atam razılıq verməzdi. Atam deyərdi:-Qızım, bir nəfər aktrisasınız var da, ikinciyyə ehtiyac yoxdur.

Bir dəfə şəhərdə gəzinti zamanı bəstəkar-dirijor Əfsər Cavanşirov küçədə bizimlə rastlaşdı və anama dedi:

-Elmira xanım, qızın Mehinin yaxşı istedadı və səsi var, niyə onu mənim xoruma gətirmirsən?

Anam dedi ki, biz istəmirik ki, o, nə oxusun, nə də kinoaktrisa olsun. Biz istəyirik ki, o, müəllim olsun.

Leyla Bədirbəylinin nəvəsinin müsahibəsi bizə maraqlı gəlirdi üçün məqaləmizə əlavə etməyi lazım bildik. Həm də istədik ki, Leyla xanımın ruhu şad olsun. O, doğmaların dilində Amerikada da hörmət və dərin məhəbbətlə xatırlanır.

Əhsən RƏHMANLI
Sənətsünaslıq üzrə
fəlsəfə doktoru